

HAZRETİ
FÂTİME

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

H A Z R E T İ
F Â T İ M E

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

İstanbul
2008

İ Ç İ N D E K İ L E R

Önsöz.....	1-6
Hz.Muhammed'in Hz.Fâtîme için Buyurduğu Sözler...	7-13
Hz. Fâtîme Validemizin İsimleri ve Mânâları.....	15-24
Hz. Fâtîme Validemizin Kadınlara Örnek Hâlleri.....	25-34
Hz. Fâtîme Validemizin İslâm'a Hizmetleri.....	35-40
Hz. Fâtîme Validemizin Aile Yapısı ve Zürriyeti.....	41-48
Hz. Fâtîme Validemizin Manevî şahsiyeti.....	49-83
Nefis Nedir.....	85-98
Sonsöz.....	99

Ö N S Ö Z

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Hz. Fâtîme Validemiz ile ilgili olarak şimdiye kadar pek çok kitap yazılmış ve bilgi verilmiştir. Ancak gerek kitaplarda, gerek verilen bilgilerde, Hz. Fâtîme Validemizin dünyevî hayat-ı mecazisindeki yaşamı anlatılmıştır; bundan dolayı bu çalışmalarını yapanlara teşekkür ederiz.

Hz. Fâtîme Validemiz ile ilgili olarak hazırladığımız bu çalışmamız ise, Hz. Fâtîme'yi bir başka yönden görerek değerlendirmek gibi bir arzudan doğmuştur. Çünkü Hz. Fâtîme'nin dünya yaşamı ile ilgili hayatının dışında da çok muazzam bir hususîyet taşıdığı, fevkalâde ileri insanlık, medeniyet, ruhsal ve nefsî anlayışlar vardır ki, biz bu kitapta bu konulara ağırlık vererek açıklamaya çalıştık.

Sevgili Peygamberimizin diğer evlatları da vardır. Fakat hassaten Hz. Fâtîme Validemiz üzerinde muhabbetinin yoğunlaşmasında herhalde hususî bir hikmet olsa gerektir.

Sevgili Efendimizin Hz. Fâtîme'ye verdiği ehemmiyet ve Hz. Fâtîme'nin Şah-ı Velâyet olan Hz.

Ali'nin hanımı olması, O'nun çok ileri bir hususiyet taşıdığını göstermektedir. Onun için kendisi ile ilgili pek çok kitapta bahis vardır. Biz ise Hz Fâtîme Validemizdeki hususiyetlerin açılması icap ettiğinden bu konulardan bahsetmek için bu kitabı kaleme aldık.

Hz. Fâtîme ile ilgili olarak bu kitabı yazmaktan muradımız şudur: Hac ibadetini ifa etmek için bulunduğum Medine-i Münevvere'de kırk vakit namaz kılmak için, Sevgili Efendimizin mübarek makamlarına gitmişim. Burada yaşamış olduğum tecellide, birdenbire manevî bir hâl içine girdim. Gözlerimi kapadım şuhuden tarifi imkânsız güzellikte bir hanım zuhur etti. Aldığım beyanda bu hanımın Hz. Fâtîme Validemiz olduğu buyruldu.

Rabbim buyurdu: "**Sendeki tecellim her şeyi mübalağasız ve benim arzu ettiğim ne ise o şekilde zuhur ettiğinden, Hz. Fâtîme'de ben nasıl görünysem sana da aynı o şekilde görünmüştür.**"

Bu tecelli üzerine Sevgili Efendimizin makamında gözümü açtım, tekrar kapattığımda o tarif edilemez güzellikteki vecheyi tekrar müşahede ettim. Bu hâl üç kere tekrar etti. Bu simayı dünyadaki herhangi bir varlıkla kıyas etmek mümkün değildi; bu simanın bir benzerinin Allah'ımız tarafından ya-

ratılmamış eşsiz bir veche olduğunu düşündüm. Bir hanım, fakat sanki Allah'ımızın tatbikata koyduğu duyguların ve Allah'ımızın bütün arzularının toplandığı bir nokta olduğu hissiyatı içimde uyandı. Bu vecheye nazar ettiğimde, kendimi O'na bakmaktan alıkoyamadım.

Hz. Fâtîme Validemiz, "**Nefs-i Küll**" noktasını temsil eden ilâhi bir gönül olduğundan "**Nefs**" noktasının asliyeti olan bu vecheye nazar etmek, elbette karşı konulamaz bir iştiyaktır.

Daha sonraki zamanlardaki bir zuhuratta ise; "**Ene Fâtîmetü'z Zehra, hiç kimse bana hanım olduğum için Mürşid'lik atfetmedi, bu noktada bana sadece siz Mürşid'lik verdiğinizizi ifade ettiniz**" buyurmuşlardır.

Sevgili Efendimizin; "**Fâtîme ilklerden ve sonrakilerden bütün cennet kadınlarının Seyyidesidir.**" (Kesf'ül- Gumme c. 2, s. 76, Bihar-ül Envar c. 14, s. 206, c. 43, s. 21, 37.) hadis-i şerifi, Hz. Fâtîme'nin Mürşidlik vasfını işaret etmektedir.

Hz. Fâtîme Validemizin isimlerinden olan "**Muhaddese**" O'nun Allah'tan ilham ve beyan alan ilâhi bir gönül noktası olduğunu işaret etmektedir. "**Muhaddes,**" Sevgili Efendimizin; "**Benden sonra**

muhaddeşun sınıfıyla ünsiyet ediniz" anlamında işaret buyurduğu kalbinden ilham ve beyan alan ilâhî gönül noktalarıdır.

Hz. Fâtıme Validemiz, "**Nefs-i Küll**" makamını temsil eden hususî bir gönül noktası olması hasebiyle, bu ilâhi makamın açılıp izah edilmesi için, O'nun Mürşid'lik makamında olması icap etmektedir. Manevî yolda terakki, nefis mertebelerinin idrak edilmesi ile tatbik olunur. Bu nefis mertebelerinin idrak olunmasında mühür, Hz. Fâtıme Validemizdir. O makamı kabul ve tasdik gereklidir. O yüzden bu gönül noktasının Mürşid makamını ihraz eden ilâhi bir gönül noktası olması icap etmektedir.

İnsanların kendilerine verdiği payeye göre değil ve fakat, Allah'ın o insanda zuhur eden tecelliyyatına göre o insanı değerlendirmek doğru olur. Allah'ımızın Hz. Fâtıme Validemizdeki tecelliyat ve arzuyu ilâhisini nazar-ı dikkate almak icap eder. O'nun hakkında konuşmak ve fikir beyan etmek, O'nun dünyevî yaşamını izah etmekle sınırlı olmamalıdır. Aslında Allah'ımızın Hz. Fâtıme Validemizdeki arzuyu ilâhisini meydana çıkarmak ve onu anlamaya çalışmak daha doğru olur. Çünkü bu durum doğrudan doğruya Allah'ın halkeylemiş olduğu insanlardaki arzularını ifade eder ki, neticede her şey O'na dönecektir.

Hz. Fâtîme Validemiz ile ilgili olarak yapılan çalışmaların pek çoğunda maalesef Hz. Fâtîme Validemizin doğumu, yaşı ve vefat tarihlerinin birbirini tutmadığı görülmüştür. Bunlar tam olarak tespit edilemediğine göre, yazılanların ne kadar isabetli olduğu düşünölmelidir.

Hz. Fâtîme ile ilgili olarak yazılan eserlerin çoğu, Hz. Fâtîme'yi methetmişlerdir. Tabii ki O'nu ne kadar methetsek yine de hakkını eda etmiş olamayız. Ancak bir şey daha var; Hz. Fâtîme Validemizin methedilmesine sebep olan hususlar nelerdir? Çünkü bunlar bilinirse o zaman methedilmenin mânâsı tam olarak idrak edilebilir. Aynı zamanda onun tersi, yani methedilmesine ters düşünenlere kat'i bir mesnet gösterilmiş olunur ki, onları bu makbul olmayan hallerinden vazgeçirmiş olur. Böylelikle bu gibi kimseler, bir daha Hz. Fâtîme'deki Allah'ın nefsi tecellisine karşı ters düşüneyemezler. Zaten varlıkların hiçbirisi kendi nefislerinin asliyet-i ilâhîyesini işaret eden Hz. Fâtîme'ye karşı gelemey ve bu zaten mümkün de değildir. Çünkü O, Allah'ımızın ruhundan ve nefsinden halkolunmuş olanların nefsi hususîyesinin mümessil noktası olduğundan, hiçbir varlık O'na itiraz edemez.

Hz. Fâtîme Validemiz "**Nefs-i Küll**" makamının görüldüğü ilâhi bir gönöl noktası olduğundan

her nefis taşıyan varlığın o makamdan nur alacağı ve nefis noktasından hesaba çekileceği muhakkaktır.

Hz. Fâtıme Validemiz Allah'ın şeriat-ı ilâhiyesine ve nizamına son derece dikkatli, insanlar arasında fevkalâde üstün münasebetleri olan, Hz. Muhammed (s.a.v.) ki, âlemlere rahmet olarak irsal olunmuş bir peygamberin kızı, Şah-ı Velâyet İmam-ı Ali'nin (K.S) hanımı, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin gibi iki imamın annesi ve Ehl-i Beyt'in hanımefendisi olarak ne kadar medh-ü senâ edilse aciz kalınır.

Hz. Fâtıme ile ilgili olarak hazırlanan bu kitapta, O'nun hayat-ı mecazisine ait bir hatırlatma yapmak ve ondan sonra, Hz. Fâtıme Validemizin manevî hakikati ile ilgili bilgiler vermeyi -ki, bu Allah'ımıza ait ve Rabbimizin Hz. Fâtıme'ye lütfetmiş olduğu özel makam ile ilgili hususîyetlerdir- anlatmayı uygun bulduk. Böylelikle O'nun dünya insanlarına verdiği mesaj ve insanlara örnek olarak yapmış olduğu hizmetler layıkıyla idrak edilebilsin diye arzu etmekteyiz.

Hüve't tevfikü'r refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

HZ. MUHAMMED'İN (S.A.V) HZ. FÂTİME (R.A) İÇİN BUYURDUĞU SÖZLER

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Sevgili Efendimizin (s.a.v) **Zeyneb, Rukiye, Ümmü Gülsüm** ve **Fâtîme** adında dört kız evladı vardır. Hz. Fâtîme Validemiz, yaşça bu evlatların en küçüğü, fakat sevgide Sevgili Efendimizin en ileri evladı idi. Sevgili Efendimiz Hz. Fâtîme için; "**O benim parçamdır**" buyurmuşlardır.

Haşr sûresi 7. âyetinde:

"...Ve ma atakümü'r resülü fehuzuhü ve ma nehaküm 'anhü fentehu ve'ttekullahe innallahe şediydü'l ikab"

"...Ve Resûl size ne verdiyse onu alın ve neyi yasakladı ise ona nihayet verin. Takvalı olun Allah'a. Muhakkak Allah'ın ikabı şediddir."

Nisa sûresi 80. âyetinde ise:

"Men yutı'irresule fekad eta'allahe..."

"Resûle itaat eden kimse artık muhakkak Allah'a itaat etmiştir..." buyrulmaktadır.

Sevgili Efendimiz; **"Nimetleriyle sizi beslediği için Allah'ı sevin. Beni de Allah sevgisi için sevin. Ehl-i Beytimi de benim sevgim için sevin,"** buyurmuşlardır. (*İbnu Abbas Fezail*)

Kur'an-ı Kerîm'de ve hadislerde işaret buyrulduğu üzere, Sevgili Efendimize itaat, son derece önemli bir hususîyet arz etmektedir. Sevgili Efendimiz, Hz. Fâtîme Validemizi sevdiğine göre, bizim de onu sevmemiz icap eder. Böylelikle Âl-i İmrân sûresi 31. âyetinde:

"Kul in küntüm tuhibbunallahe fette bi'uniy yuhbibkümullahü ve yağfir le küm zunubeküm vallahü ğafurün rahiy mün."

"De ki; Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tâbi olun ki Allah'da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Gafur'dur, Rahim'dir." buyrulan hakikat ortaya çıkmaktadır.

Peygamberimizin yapmış olduğu şeyleri yap-

mak, O'nun sünnetini yerine getirmek demektir. O zaman Sevgili Efendimizin kızını sevmek de, Peygamberimizin sünnetini yerine getirmek demektir. Böylelikle Sevgili Peygamberimizin yapmış olduğu şeyler yapılmış ve O'na uyulmuş olunur. Kaldı ki, Hz. Fâtîme Validemiz, "**Nefs-i Küll**"ün yeryüzündeki en mükemmel mümessil noktası olmakla O'nu seven kişi, hakikatte kendi asliyetini ve nefsini sevmiş olur.

Sevgili Efendimiz: "**Fâtîme benim bir parçamdır. Onu sıkan şey beni de sıkar, onu ferahlatan şey beni de ferahlatır.**" (*El-Müstedrek, Hâkim, c.3, s.154; Kenzü'l-Ummal, c.12, s.111; hadis: 34240*) "**Kıyamet günü bütün soylar, nesepler kesilir. Benim nesebim, soyum ve akrabalığım hariç...**" (*Müsned-i Ahmed, c.4, s.323, 332; el-Müstedrek, c.3, s.154, 159*) buyurmuşlardır.

Kıyamette akrabalık bağlarının kopmasından murat şöyle olsa gerektir: İlâhî rahmet gününde Allah'ımız herkese "**Şahsiyet**" lütfettikten ve hesaba çektikten sonra yine bir kişilik olarak cennet veya cehenneme gönderecektir. Manevî yolda yürüyüp terakki edenlerin ise, Arasat meydanına uğramayacakları velâyet kitaplarında yazılıdır. Çünkü bu manevî gönüller daha bu âlemde Allah'ın onlara lütfettiği şahsiyete sahiptirler.

Sevgili Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde; "**Ey Fâtîme Allah senin öfkelenmenle öfkelenir, hoşnut olmanla hoşnut olur.**" (Taberani, *Mu'cem*; Hakim Nişaburi, *Müstedrek*) buyurmaktadır.

Hz. Aişe'nin şöyle dediği rivayet edilir: "**Babası Resûlullah dışında, Fâtîme'den daha doğru sözlü bir kimse görmedim.** (Zehairu'l-Ukba, s.54) **Resûlullah'ın (s.a.v.) yanına girdiği zaman, Resûlullah (s.a.v.) yerinden kalkar, onu öper, hoş geldin der, elinden tutarak kendi yerine otururdu. Hz. Resûlullah (s.a.v) onun yanına geldiğinde ise, bu sefer o yerinden kalkar, onu öper, elinden tutarak yerine otururdu.**" (Sahih-i Tirmizî, c.2, s.319, hadis no: 3807, Sahih-i Ebi Dâvud, s.223 hadis no: 4540, Müstedrek-üs Sahihayn, c.4, s.172)

Peygamber Efendimiz Hz. Fâtîmeye; "**Ey Fâtîme! ben seni dünyada ve ahirette seyyid olan ile evlendirdim**" buyurmuşlardır.

Sevgili Efendimiz Hz. Fâtîme'ye düğün günü ise şöyle nasihat etmiştir: "**Ey Fâtîme razı olmaz mısın ki, Allah yeryüzündekilere baktı ve iki kişiyi seçti. Biri baban ve öbürü ise kocandır.**" ve yine devamla: "**Kızım, evimizden çıkıp, başka bir eve, ülfet etmediğin bir kimseye gidiyorsun. Sen kocana yer ol ki, o sana gök ol-**

sun! Sen ona hizmetçi ol ki, o sana köle olsun! Kocana yumuşak davran! Öfkeli hâllerinde sessizce yanından kayboluver. Öfkesi geçinceye kadar ona görünme! Ağzını ve kulağını muhafaza et! Kocan sana fena söylerse, söylediklerini duyma ve sakın mukabelede bulunma! Ona karşı gelme! Daima senden güzel söz işitsin, güler yüz görsün. Bu suretle sana iyi nazarla baksın," buyurmuşlardır. Hz. Fâtîme Validemiz hayatı boyunca Sevgili babasının bu tavsiyesine uygun hareket etmiştir.

Hz. Muhammed 11. Hicri yılda 13 Rebiülevvel (8 Haziran 632) Pazartesi günü ilâhi âleme intikal etmişlerdir. Sevgili Efendimiz Hakka yürüdüklerinde Hz. Fâtîme Validemiz Hz. Peygamber gibi bir babadan ayrılmanın acısını kalbine gömerek ve O'na tekrar kavuşacağı günü hasretle düşünerek kadere teslim olmuştur.

Sevgili Peygamberimiz ilâhi âleme intikal ettikten sonra Hz. Fâtîme sevgili babasının kabrinin başına gelmiş ve bir avuç toprak alıp kokladıktan sonra şöyle buyurmuşlardır:

***Mazâ aleyye men şeme türbete Ahmed
En lâ yeşümme mede'z-zemâni gaviyâ
Subbet aleyye mesâibün lev enneha
Subbet ale'l eyyâmi sırne leyâliya."***

**Ahmed'in türbesini koklayana ne gam,
Uzun zaman güzel bir koku koklamasada.
Üzerime öyle musibetler döküldü ki;
Bu elemeler, gündüzlerin üzerine dökül
seydi, nurlu gündüzler, simsiyah gece ke
silirdi...**(Müslim. Fezail üs sahabe 97 - 99. Zehebî,
Siyeru a'lâmi'n-nübelâ, 2/134)

Hz. Fâtîme, Mekke'de dünyaya teşrif buyurdularında, Peygamberimize haber verirler. Sevgili Efendimiz büyük bir sevinçle; "**İşte şimdi vahiy meleği bana geldi ve bu doğan çocuğu kutladı. Ona Fâtîme adını verdi,**" buyurmuşlardır.

Sevgili Efendimizin bu sevinç ve memnuniyeti, Nefsin hususîyetini taşıyan "**Nefs-i Küll**" makamının mümessil gönül noktasının doğmasından ileri gelmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu gönül noktasının teşrifleri ile "**Ruh**" ve "**Nefs**"in ilâhî tatbikat icabı meydana gelmesi, bütün beşeriyete ve varlıklara ruhun ve nefsin hakikatinin kemalâtının ayan olması ile ilgili bir hususîyettir. Bunda düşünülmesi gereken ince noktalar olsa gerektir.

Hz. Fâtîme Validemizin İslâm'ın en zayıf olduğu ilk mücadele yıllarında dünyaya teşrif etmeleri, Allah'ımızın Peygamberimizle lütfetmiş olduğu zâtîyet makamındaki açılma ile "**Ruh**" ve "**Nefs**"in

idrakine vararak insanların tekâmül etmeleri arzusu-
nu izhar etmesi olsa gerektir. Bu da "**Ruh-u Küll**"
olan Hz. Muhammed (s.a.v) ve "**Nefs-i Küll**" maka-
mının mümessili olan Hz. Fâtîme (r.a) Validemizde-
ki tecelli eden rahmet-i ilâhiyenin idraki ile mümkün
olsa gerektir.

HZ. FÂTİME (R.A) VALİDEMİZİN İSİMLERİ VE MÂNÂLARI

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Allah'ımızın isimlerinin kemalât bulması, o ismin vücud bularak görünmesi ile tatbik olunmaktadır. O yüzden Hz. Fâtîme Validemizin zuhuru ile Allah'ımızın bu isimdeki arzuyu ilâhisi tecelliyat bulmuş ve kemal mertebesinde ayan olmuştur.

"Bezm-i Elest Meclisi" Allah'ımızın Musavvir'inde arzu buyurduğu ve tatbikata koyacağı isimlerin makam aldığı meclistir. Yani **'Bezm-i Elest,'** bütün varlıkların isim aldığı ve aldığı bu isme göre makamının değerlendirildiği meclis olarak ifade edilse gerektir.

Hz. Fâtîme Validemize ait olan isimler, o isimlerin ihtiva ettiği hususîyetlerin kendisinde zuhur bulunduğunu işaret etmektedir ki, birçok ismin hususîyeti, Sevgili Hz. Fâtîme Validemizde vücud bulmuştur. Bu hususlar aynı güzellik içinde yürünürse, bütün kadınların da o isimlerin hususîyetlerinden istifade edeceklerinin bir işareti olsa gerektir.

Hz. Fâtîme Validemiz doğduğu günden beri daima Peygamberimize yakın olmuş, Peygamberimiz de, kendisine çok iltifat edip yakınlık göstermiştir. Hatta kendisi geldiğinde ayağa kalkar, karşılar, iltifat gösterir ve kendi oturduğu yeri oturması için işaret ederdi. Kendilerine böyle büyük iltifat gösterirdi. Sevgili Efendimizin Hz. Fâtîme'ye gösterdiği bu iltifatın bir hikmeti olsa gerektir. Sevgili Peygamberimizin, "**Fâtîme benim aynamdır, O'nda kendimi görüyorum,**" buyurması bu hususiyeti işaret etmektedir.

Bir peygamberin, (Hz. Muhammed) bir hanımdan bu kadar ileri bir sevgi ve muhabbetle bahsetmesi, Allah'ın kadını yaratmasındaki hususîyetteki arzuyu ilâhiyenin yerine getirilmesi demektir.

Ayrıca Hz. Fâtîme Validemizin mala mülke kıymet vermediği, Allah'ımızın onda açmış olduğu manevî hususîyete göre hareket ettiği bilinmektedir.

Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "**Dünya kadınlarının en faziletlisi dört kişidir: 'İmran'ın kızı Meryem, Muhammed'in kızı Fâtîme, Huveyled'in kızı Hatice ve Firavun'un hanımı Asiye.**"[*Keşful- Ğumme, c.2,s.76, Bihar-ül Envar c. 8, s. 178, c. 43, s. 19, 36.*]

Yusuf bin Zebyan dedi ki; **Hz. İmam Sadık** (a.s) **şöyle buyurdu: "Fâtıme (a.s), Allah katında dokuz isimle çağrılır: 'Fâtıme, Sıddıka, Mübareke, Tahire, Zekiyye, Raziye, Merziyye, Muhaddese, Zehra.'** **Sonra 'Fâtıme'nin ne anlama geldiğini biliyor musun?'** buyurdu. Ben; **'Efendim bana açıkla'** dedim. Bunun üzerine, **İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Fâtıme denilmesinin sebebi, şer ve kötülüklerden masum ve mahfuz olduğu içindir.'** **Sonra da şunu ekledi: 'Eğer Ali (a.s) olmasaydı, Âdem'den kıyamete kadar yeryüzünde Fâtıme için layık bir eş bulunmazdı.'**[*Bihar-ül Envar c. 43, s. 10, Keşful- Ğumme, c.2,s.89.*]

İmam Ali Naki (a.s) babalarından naklen Resûlullah'ın (s.a.v) şöyle buyurduğunu nakletti: **"Kızım Fâtıme'nin "Fâtıme" adlandırılmasının sebebi, Allah Teâla'nın O'nu ve dostlarını cehennem ateşinden ayırmış ve uzaklaştırmış olduğu içindir."** [*Bihar-ül Envar c. 43, s. 16, Avalim'ul-Ulum ve'l- Meaarif, c.11, s.30.*]

Hz. Fâtıme Validemiz Allah'ımızın emirlerine son derece dikkatli ve her türlü lekeden uzak olduğundan Rabbimiz, O'nu ve nesl-i pâkını cehennem ateşinden korumuştur.

İmam Muhammed Bakır (a.s) da babalarından naklen şöyle buyurmuştur: "**Resûlullah'ın (s.a.v) kızı Fâtime'nin (a.s) "Tahire" lakabıyla adlandırılması, her denes ve refesten (kir, leke ve çirkin şeylerden) tertemiz olduğu içindir.**" [Bi-har'ul- Envar, c.43, s.19.]

Hz. Fâtime Validemize, "**Bizzatü'z Tahire**" denilmesi, O'nun Peygamber Efendimizin; "**Fâtime benden bir parçadır.**" buyurması ile de ilgilidir; '*tertemiz bir parça*' mânâsına gelmektedir.

Hz. Fâtime Validemizin birçok lâkabı vardır ki, bunların her biri onun üstün meziyetlerini tanımlamaktadır. Hz. Fâtime'nin yüzü parlak ve nurlu olduğu için saf, berrak, ak yüzlü, ay gibi parlak anlamına gelen "**Zehrâ**"; ki Hz. Aişe'den rivayet edilen, "**Ben karanlık gecede Hz. Fâtime'nin yüzünün aydınlığı ile iğneye iplik geçirirdim,**" sözü bu noktayı işaret etmektedir.

İmam Hasan Askeri (a.s)'a; "**Fâtime (a.s) neden "Zehra" olarak adlandırılmıştır?" diye sorduklarında İmam (a.s) şöyle buyurdular: "Hz.Fâtime'ye "Zehra" denilmesinin sebebi şunun içindir ki, yüzü, günün başlangıcında Emir'ul-Muminin (a.s) için güneş gibi nur saçıyordu, öğle vakti dolunay, akşamleyin ise**

yıldız gibi parlıyordu" (*Bihar-ül Envar c. 43, s. 16, Avâlim'ul- Ulum ve'l- Meaarif c.11, s.33.*)

Nitekim Sevgili Efendimiz, Hz. Fâtîme'nin dünyaya teşriflerinde, "**Bu ebedi bir nurdur**" buyurmuşlardır.

Hz. Fâtîme'nin diğer Fâtîme'lerden ayrılması için büyük, ulu anlamına gelen "**Kübrâ**", oğullarıyla tanınması için "**Ümmü Hasan**", "**Ümmü Hüseyin**", "**Ümmü Muhsin**"; Hz. Peygamber'in kızı olduğundan dolayı '**Bint-i Resul**'; Bedir ve Huneyn savaşlarında bilfiil bulunduğu için "**Bedir ve Huneyn Hurisi**"; O'nun dünya hayatının pek çok sıkıntılarına rağmen fevkalâde bir evlat, ölçülemeyecek kadar şefkatli bir anne ve bütün kadınlara örnek olacak şekilde mükemmel bir eş olması, O'nun '**Seyyidet-i Nisâ - Kadınların Seyyidesi**' olarak ifade edilmesine sebep olmuştur.

Hz. Fâtîme Validemize güzelliği ve temizliği nedeniyle "**İnsanların Hurisi**"; birçok hususîyetleri ile Peygamber Efendimize çok benzediği için babasının kızı anlamına gelen "**Bint-i Ebiha**"; ki bu isim aynı zamanda Hz. Aişe'nin: "**Bir gün Resûlullah'ın vefatlarından önce, yanlarında oturmakta idik. Hz. Fâtîme çıkageldi. Çok dikkat ettim. Onun her hareketi, babasının aynıydı.**"

Yemesi, içmesi, oturup kalkması hep Resûlullah'a benzerdi." buyurduğu hususiyettir.

Hz. Fâtîme Validemiz Peygamberimizin o büyük mücadelesi ile ve onun kişiliği ile özdeşleşmiş, birleşmiş ve Peygamberimize karşı göstermiş olduğu, evladın bu kadar yakınlığı ve Peygamberimizin her şeyi ile en ince teferruatına kadar ilgilenmesi, halk arasında bir annenin evladına gösterdiği şefkat gibi düşünülmüş, onun için de "**Ümmü Ebîha - Babasının Annesi**" denilmiştir.

Burada babasının annesi denilmesindeki diğer bir hususîyet şöyle olsa gerektir: Sevgili Peygamberimiz ve Hz. Fâtîme Validemizin ruhanî birlikteliğindeki hususîyet, Hz. Fâtîme Validemizin nefsi temsil etmesinden kaynaklanmaktadır. Sevgili Peygamberimiz ruhaniyetin özü ve manası idi. Ama nefsi temsil eden noktanın kendi kızı olması sebebiyle bu iki varlığın yani, "**Ruh-u Küll**" ve "**Nefs-i Küll**"ün bir araya gelişi ile insandaki mazhariyetin tamamlanması manası ayan olmaktadır. Ayrıca yaradılıştaki hususîyete dikkat edilirse, bu iki hasletin bir araya gelmesi, insan varlığındaki kemalâtın tamamlanması manasına gelmektedir. Bu bakımdan Hz. Fâtîme Validemize "**Ümmü Ebîha- Babasının Annesi**" denilmiştir ki, ruh ve nefsin birlikteliği insanın kemalâta ermesindeki hususîyetler ile ilgili olsa gerektir.

Ruh ve nefsin bir araya gelmesindeki diğer bir hususîyet ise şu olsa gerektir: Hz. Fâtime Validemizin Peygamberimizin bir parçası olarak zuhur etmesi bir hususîyet taşımaktadır. Şöyle ki; "**Ruh**" ve "**Nefs**"in birlikteliğini tam olarak idrak ederek kemalat noktasına gelen kişi, "**Âdemüskün**" sırrından hissement olarak ebedî cennet hayatına layık bir makama erer; Allah'ın istediği gibi bir kul olur.

Hz. Fâtime Validemize, "**Ümmü Ebiha- Babasının Annesi**" denilmesi ve bu konunun dışında, Peygamberimizin Hz. Fâtime Validemize olan son derece ileri sevgisinin altında yatan bir hususîyeti, bir noktayı açmıyor mu?

Sevgili Efendimiz daima; "**Fâtime benden bir parçadır, onu inciten beni incitmiş olur, beni inciten de Allah'ı incitmiş olur.**" buyurmasındaki hususîyeti Allah'ımız tatbikat ile de göstermiştir. Nefis ruhtan vücuda gelmiştir. Ruhun nefsi temaşa edebilmesi için nefsin asliyeti olan ruhtan ayrılması gerekiyordu. Böylece ruh, nefsi temaşa eylemiştir. Esasta nefis, ruha ayna olmuştur. Nitekim Peygamber Efendimiz "**Fâtime benim ayanamdır, O'nda kendimi görüyorum**" buyurmuşlardır. Nefs-i Küll makamını temsil eden Hz. Fâtime bu tatbikat ile de ayrıca görünmüştür. Hz. Fâtime Validemizin makamı olan Nefs-i Küll maka-

mından yani bu noktadan görünen herhangi biri de olabilirdi, ama Nefs-i Küll makamının Hz. Peygamberin kızı olarak görünmesi nefsin de ruhaniyetten ayrılan bir ilâhi hakikat olduğunun düşünülmesini gerekli kılmaktadır.

Allah'ımızın "**Âdem**"e yardımcı olarak halketmiş olduğu "**Kadın**" varlığının taşıdığı vasıf ve hususîyetin en mütakâmil ve en güzel numunesi Hz. Fâtîme Validemizdir. Hz. Fâtîme'ye "**Eşrefet-ü'l Nisa**" denilmesindeki hususîyetlerden birisi de budur.

Hz. Fâtîme Validemiz bütün yönleriyle kâmil bir insandır. Hz. Fâtîme, Allah'ımızın Hz. Âdem'de zuhur eden nefis tecellisi ile ayan olan "**Kadın-Havva**" varlık teşekkülünün en yüksek kemalât noktasına gelişini işaret etmektedir. Yani, Allah'taki nefis arzusunun en güzel mümessil noktası ve temsilcisi olarak Hz. Fâtîme Validemiz zuhur etmiştir.

Hz. Fâtîme'ye zeki ve kavrayışlı olduğundan "**Zekiyye**"; bereketli, uğurlu, kuvvetli ve kutlu olduğuna işaret için, "**Meymune**"; itâatli ve alçak gönüllülüğünden dolayı, "**Râziyye**"; ve herkes tarafından sevildiği, insanlarla olan ilişkilerinde kimseyi incitip gücendirmeyecek kadar dikkatli olduğundan dolayı, "**Marziyye**" denmiştir. Hz. Fâtîme'nin en çok kullanılan ismi ise, "**Ez-Zehrâ**"dır.

Hz. Fâtîme'nin "**Betûl**" diye isimlendirilmesi, O'nun Hz. Meryem gibi kadınların bir takım genel özelliklerinden muaf tutulmasından dolayıdır. Bu lakap yalnızca Hz. Fâtîme ve Hz. Meryem'e verilmiştir." "**Betûl**" aynı zamanda her türlü dünyevî ve şeytanî heveslerden, kirlerden uzak bulunduğu ve tam olarak Allah'a yönelindiğini de işaret eden bir isimdir.

Sevgili Hz. Fâtîme Validemiz "**Nefs**" isminin en kâmil noktasının zuhur ettiği ilâhi bir gönüldür. Binaenaleyh bu noktaya bütün insanların dikkat etmesi icap etmektedir.

Kur'an-ı Kerîm'de zikredilen "**Kevser**" kelimesiyle Hz. Fâtîme'nin kastedildiği söylenmektedir.

Hz. Peygamber (s.a.v) buyurdular ki: "**Size, uyduğunuz takdirde benden sonra asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum. Bunlardan biri diğerinden daha büyüktür. Bu, Allah'ın Kitabı'dır. Semadan arza uzatılmış bir ip durumundadır. (Diğeri de)kendi neslim, Ehl-i Beytim'dir. Bu iki şey, cennette Kevser Havuzu'nun başında bana gelip birbirlerinden ayrılmayacaklardır. Öyleyse bunlar hakkında, ardımdan bana nasıl bir halef olacağınızı siz düşünün.**(Kütübü Sitte Yezid İbnu Erkam; Hadis No 54.)

Hz. Fâtime Validemize, "**Hâtun-u Kıyamet**" ve "**Ümmü'l-Eimme - İmamların Anası**" denildiği de bilinmektedir.

"**El Mevziya**", "**El Kübra**", "**Fâtimetü'l Kübra**" "**Seyyidetü'l Nisai'l Müminat - Mümine Kadınların Efendisi**", "**Efdalü'l Nisai'l Ehlül Cenneti - Cennet Kadınlarının En Üstünü**" gibi daha nice isimlerin Hz. Fâtime'de tecelli ettiği muhakkaktır.

Allah'ımız her isimle bir arzusunu açar ve anlatır. Hz. Fâtime Validemizde birçok ismin açılıp zuhur etmesi, Allah'ımızın birçok arzularının kendisinden zuhur edeceği anlamını taşımaktadır.

HZ. FÂTİME (R.A) VALİDEMİZİN KADINLARA ÖRNEK HÂLLERİ

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Kur'an-ı Kerîm'de Ahzâb sûresi 21. âyetinde şöyle buyrulmaktadır:

"Lekad kâne leküm fî resulillahi usvetün hasenetün limen kâne yercullahe ve'l yevmi'l ahire ve zekera'llahe kesiy-ra"

"Andolsun Resûlullahta sizin için, Allah'ı ve yevmi'l ahiri ümid edenler ve Allah'ı çok zikredenler için usve-i hasene (güzel bir örnek) vardır."

Sevgili Efendimiz nasıl Peygamberliğin en mütekâmil noktası ise, Hz. Fâtîme Validemizde "**Nefs**" noktasının en mütekâmil noktasıdır. Sevgili Peygamberimiz Hz. Fâtîme'ye bu noktayı işaret etmişlerdir.

Hz. Fâtîme kadınlara müstesna bir örnektir. O hayâ duygusunun mükemmel bir örneğidir. Bir evladın babasına göstermesi gereken hürmeti, İslâm'ın zuhur ettiği zamanlarda karşılaşılan türlü sıkıntılara

ve eziyetlere gösterdiği sabrı, İmam Ali Efendimize yani bir kadının kocasına nasıl davranması gerektiği ile ilgili örnek davranışları, Allah'a tevekkül, kadere teslimiyet ve manevî ilim konularında eşsiz bir örnektir. Bütün kadınların Hz. Fâtime'den öğreneceği çok şey vardır.

Hz. Fâtime'nin dünyevî yaşamında hiçbir zaman zenginlik ve konfor yer almamıştır. O daima tevazu ve rıza içerisinde olmuş, gösterişli bir hayattan ve boş söz söylemekten uzak kalmıştır. İmam-ı Ali ile olan evliliklerinde çeşitli sıkıntılara karşı, ailesinin birliğini ve bütünlüğünü korumayı bilmiş, bu konuda örnek davranışlar sergilemiştir. Sevgili Efendimizin Hz. Fâtimeyi, '**Seyyideti Nisâ -Kadınların Seyyidesi**' olarak ifade etmesinin nedenlerinden birisi de budur.

Hz. Fâtime bir duasında; "**Ya Rabbi! Beni bir göz açıp kapayacak kadar zamanda bile senden gayrı bırakma!**" buyurmuştur. Elbette hanım olarak, Âdem ile birlikte olmanın hakikatinin en güzel numunelerinin bir tanesi de Hz. Hatice Validemizdir. Hz. Hatice, kocasına olan saygısı, sevgisi, muhabbeti ve itaati ile mükemmel bir örnektir.

Nitekim Cebrail Aleyhisselâm Sevgili Efendimizin huzuruna gelip, "**Hakk Teâla Hatice'ye**

selâm eder," dediğinde Sevgili Efendimiz bunu Hz. Hatice'ye iletir. Hz. Hatice: "İnnâllahe Hüve's-selâm / Hakk Teala selamın ta kendisidir. Cebrail'e de selâm olsun. Sana da selâm olsun Yâ Resûlullah!" demiştir. Bu hadise, Hz. Hatice'nin ne kadar ileri bir idrak ve kemalâtta olduğunu göstermektedir. Çünkü cevabında: "Ve aleyhisselâm - O'na da selâm olsun," dememiştir.

Sevgili Peygamberimiz nasıl ki manevî olarak en güzel noktayı işaret ettiyse, kadınlık olarak, aile olarak, ve nefis olarak en güzel ve en mütakâmil noktalar da, O'nun zamanında zuhur etmiştir. İnsanlıkta ve kullukta en güzel mümessil nokta, Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) ile bilinmiştir. Kadınlık ve nefsanîyetin en güzel ve en mütakâmil temsili, Hz. Fâtîme Validemizde zuhur etmiştir. Peygamberimizin diğer kızları olduğu halde, Hz. Fâtîme'ye hassaten ehemmiyet verdiği bilinmektedir. O halde, Hz. Peygamberimizin ehemmiyet verdiği bu noktaya bizim de dikkat etmemiz icap etmektedir.

Kadınlar hususunda da örnek kadınlık vasfının temsilcisi Hz. Fâtîme'dir. Hz. Fâtîme, bir kadının hususîyetlerini ve Allah'ımızın kadın hususunda ki arzuyu ilâhisinin en mükemmel mümessil noktasıdır. O bütün kadınlara örnek bir hanımefendidir. Onun için aynı zamanda Allah'ımızdaki bu ilâhi ar-

zular ve insanlardaki makbul hasletlerin görünmesi şeklinde düşünülüp mütalaa edilebilir.

İslâm ile kadının yüceleştiği, yükseldiği ve kadını kötü gösteren, yeren kişilere karşı büyük bir rahmet olan Sevgili Hz. Fâtîme Validemizin, nâsa ve dünya hanımlarına en güzel bir numune ve örnek olduğu muhakkaktır. Bu durumda O'nun bu vazifesini, bu ilâhi makamını gölgeleyecek herhangi bir şeyi ifade etmek doğru olmasa gerektir. Maalesef methederken zemmetme durumlarına düşüldüğünü müşahede ediyoruz ki, makbul olmasa gerektir.

Umumi olarak bütün toplumlarda kadın güçsüz, erkek güçlü, o yüzden erkek kadına galip geliyor, diye bir kanaat vardır. Ancak bu makbul olmayan bir düşüncedir. Kadın ile erkek arasındaki yaratılış farkı, Allah'ın nizamına ve O'nun arzuyu ilâhîsindeki hususîyetlere göre değerlendirilmelidir. Erkeğin ve kadının vazifeleri birbirlerinden farklıdır.

Erkek o kadar güçlüyse, neden her şeyi kendisi yapamıyor da kadına muhtaç?

Allah'ımızın değerlendirmesine göre, yaşam içindeki vazifelerine göre kudret verilmiş erkek, rızık için zor koşullarda çalışacağı için, ona kadından daha fazla kuvvet verilmesi, onun bu gücünü kadın-

ları istismar etmekte kullanmasını gerektirmez. Cahil toplumlarda bu daima görülmüş ve kadın istismar edilmiştir.

İleri kültürlerde kadın istismar edilmiyor mu? Orada da, yani daha ileri toplumlarda da kadın, başka türlü istismar edilmiştir. Bu durum, kadın varlığının asliyet-i ilâhiyesinin idrak edilememesinden kaynaklanmaktadır. Yoksa bu durum güçlü olanın güçsüze galip gelmesi anlamı taşımaz. Çünkü ileri toplumlarda maddiyat bakımından çok güçlü olan kadınların bile istismar edildiği görülmektedir. Bu, kadının manasının, yani nefs-i ilâhiyenin idrak edilememesinden kaynaklanmaktadır.

Kadınlar nefsi temsil ediyor ve güçsüz deniyor. Peki, öyleyse erkekler madem bu kadar güçlü neden nefsine mağlup oluyor? Bu noktaya nazar-ı dikkati celbetmek lazımdır. Burada atlanılan nokta şudur: Kadın varlığı tam olarak anlaşılammıştır.

Aslında kadın mevzuu Peygamberimiz ve ehl-i gönül hariç hiçbir zaman tam olarak idrak edilip bilinmemiştir. Hz. Fâtîme ile kadınlık, yaratılmanın gaye ve mânâsını bulmuştur. Bunu en iyi tarif edip anlatan, şüphesiz ki güzel ahlâkı tamamlamak için irsal olunan Hz. Muhammed (s.a.v.)dir.

Allah'ımızın Musavvir arzusunda olan kadın varlığı ile ilgili hususîyet, Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e kadar gelmiş, Sevgili Efendimiz gayet açık ve net olarak bu hususları açıp izah buyurmuş, Sevgili Hz. Fâtîme Validemizin yani, "**Nefs-i Küll**" makamını temsil eden hanımın dünyaya teşrif etmesi ile de kadınlık, nefis ve bunların yaratılma gaye ve manası bu en mükemmel örnekle ayan olmuştur.

Hz. Fâtîme Validemizin "**Nefs-i Vahide**" olarak işaret olunması O'nun Allah'ımızın Musavvir arzusundaki kadın varlığının en yüksek kemalat noktası olarak zuhur etmesi ile ilgili bir hususiyettir. Ancak bir kadının nasıl olması gerektiği ve Allah'ımızın bu arzusunun nasıl anlaşılması lazım geldiği Hz. Fâtîme'den sonra zuhur eden birçok hanım veliyede tecelli etmiştir.

Bu arada nefis tatbikatında Allah'ımızın arzuyu ilâhîsindeki güzellikler ifade edildiği gibi, bunun aksini de görmek mümkündür. Kadın, İslâmi düşüncede ve Rabbimizin lütfettiği noktada mütalaa edildiğinde çok yüksek bir makam, ama bunun dışında düşünüldüğünde istismar edildiği görünmektedir. Bu da tertib-i ilâhinin bir ifadesi ve bu karşılaştırmada iyinin ve kötünün idrak edilmesi ile ilgili bir durum olsa gerektir. Bu bakımdan bizim anlatmak istediğimiz dünyevî açıdan Hz. Fâtîme değil, hakikat açısından Hz. Fâtîme'dir.

Hz. Fâtîme'nin dünyaya gelmesi ile beraber kadınlık ve nefsin manası ortaya çıkmıştır. Bunun idrakinde olunması icap eder. Üstelik cemiyette üstün ve kuvvetli cins diye bahsedilen erkekleri doğuran ve onların meydana gelmesi için de dokuz ay türlü acılara katlanan kadınları hakir görmek büyük bir hata olsa gerekir.

Allah'ımızın bu fevkalade özellikler taşıyan nefis tatbikatında kendilerini çok güçlü gören erkeği güçsüz ve hakir görülen kadın doğurup büyütmektedir. Bu noktaya dikkatinizi çekmek isterim. Burada Rabbimizin güzel bir esprisi yok mu? Bunu anlamak ve dikkat etmek meselenin vuzuha kavuşmasını sağlar. Ancak idrak, elbette Rabbimiz tarafından verilirse olur, verilmezse olmaz.

Bugün kadınlarda da, bir noktada anlayışsızlık olduğu görülmektedir. Bir kadın kocasına itaatkâr olur da o çizgide yürürse, Allah onda başka zevk ve neşeler açar. Bu zevk ve neşeden kadınların haberdar olmadığı görülmektedir. Esasta erkeklerin de bu sırdan haberi yoktur. Tam birlik oldukları ve tevhide geldikleri zaman “karı-koca” hakkında Âdemüskün sırr-ı ilâhiyesindeki Allah'ımızın makbulünde olan hususi bir hâl zuhur eder ve Allah'ımız, onlara daha ileri zevkler ve neşeler lütfeder.

Kadın ve erkeğin cennetten çıkarılmaları bir yerde cennet yaşamının idraki içindir. Maalesef bugün kadın ve erkek bu manevî zevklerden mahrum olarak birbirini yemekle meşgullerdir. Kadınların bugünkü hâli, erkeğe tâbi olmamak üzerinedir. Erkeğin kadına karşı itirazı da, kadını himaye altına almasından kaynaklanan emanete ihanettir. Bu ilâhi sırra vakıf olan Hz. Fâtîme Validemizdir. Hz. Fâtîme bu hususîyetleri düşünerek tetkik etmiş ve bu kanaati kendinde görmüş, Allah'ın arzuyu ilâhisi ile bu ilâhi rahmetin hususîyetine vakıf olmuştur. Yani kadın ile erkeğin birlikteliğindeki hususîyet ve sırra vakıf olmuştur. Onun için Hz. Fâtîme Validemizdeki yüksek seciye ve manevî idrakten dolayı, İmam-ı Ali, Hz. Fâtîme Validemiz hayatta iken başka bir hanımla evlenmemiştir. Çünkü Hz. Fâtîme'de çok hususî bir güzellik ve hayat vardır.

Hz. Fâtîme Validemiz bir kadının kocasına nasıl davranması gerektiğini konusunda bütün kadınlara örnektir. Bu yolda Allah'a tevekkül, kadere rıza ve ilme karşı gösterdiği büyük gayret, bütün kadınların Hz. Fâtîme'den öğreneceği çok şeyler olduğunu göstermektedir.

Hz. Fâtîme Validemizin İmam-ı Ali Efendimize karşı olan muhabbetinde, İmam-ı Ali Efendimizin Peygamberimize olan büyük muhabbet ve aşkının

bir rolü olmuş mudur? Muhakkak ki onun da bir etkisi olsa gerekir. Çünkü Hz. Fâtîme Validemizin Peygamber Efendimize karşı duyduğu büyük muhabbet göz önüne alınırsa böyle bir şeyde düşünülebilir.

Bir kadının hususîyeti, davranış ve yaşamı, kadın-erkek varlığından, kadın noktasının nasıl olması lâzım geldiğini Hz. Fâtîme çok güzel bir şekilde ifade etmektedir.

Hz. Fâtîme konusunda haddizatında yetersiz olan kaynaklar, O'nun birçok meziyet ve kabiliyetlerinin yanı sıra, aynı zamanda kendisinin şiir söylediğini ve dinî vaazlarda bulunduğunu nakletmektedirler. Ayrıca Hz. Fâtîme Validemizin hayatı ile ilgili konuların Mesnevî tarzında yazılıp okunduğu da bilinmektedir.

Hz. Fâtîme Validemizin Peygamber Efendimizin dert ortağı olduğu ve Peygamberimizin her şeyiyle en müşfik bir şekilde ilgilendiği ve O'nun Peygamberimize karşı olan bu muhabbet hali düşünüldüğü zaman, Hz. Peygamberimizin olağanüstü büyük vazifesinde en büyük yardımcılarında birinin de Hz. Fâtîme Validemiz olduğu görülmektedir. Onun için Hz. Fâtîme'ye, **Ümmü Ebihâ/ Babasının Annesi**" denilmiştir.

Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed, İmam-ı Ali, İmam Hasan ve İmam Hüseyin hepsi de Hz. Fâtîme'den bir anne şefkati görmüşlerdir. Burada Hz. Fâtîme babasına hem bir baba gibi, hem bir evlat gibi, bütün insanlara numune olacak bir şekilde bakmıştır. Onu bu büyük vazifesinde desteklemiş ve O'na her derdinde, her üzüntüsünde ve her sevinçinde bu ilâhî vazifenin idraki içerisinde yardımcı olmaya çalışmıştır.

Hz. Fâtîme, bir defasında Sevgili Efendimize, "**Babacığım, muradım şudur ki, sen, mahşer meydanında müminlerin günahkârlarından nicelerine şefa'at edip cennete koyarsın. Ben de onların hanımlarına şefa'at edip cennete koyayım.**" buyurduğunda, Hz. Peygamber Hz. Fâtîme'ye, muradının kabul olduğunu ve kendisinin de mümine hanımlara şefa'at edeceğini müjdelemiştir.

Hz. Fâtîme Validemize bütün Müslümanlar adına teşekkür ederiz. Rabbimize de bize böyle bir ismin tecellisini bildirmesinden dolayı şükrederiz. Bütün insanlık adına Hz. Fâtîme Validemize tekrar tekrar teşekkür ediyoruz. Tabiidir ki, Hz. Peygambere karşı yapmış olduğu bu hizmetten dolayı da sonsuz şükür ve teşekkür ediyoruz.

HZ. FÂTİME (R.A) VALİDEMİZİN İSLÂM'A HİZMETLERİ

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Hz. Fâtîme, Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizin ve Hz. Hatice Validemizin çocuklarının en küçüğü olarak dünyaya teşrif etmiştir. Sevgili Efendimiz, Hz. Fâtîme için; "**Fâtîme insanların hurisidir.**" buyurmuşlardır.

Hz. Fâtîme, babasının amcası olan Ebu Talib'in oğlu İmam-ı Ali ile evlenmiştir. Sevgili Hz. Fâtîme Validemizin annesi olan Hz. Hatice, Peygamber Efendimizin ilk eşidir. Peygamberimizin soyu Hz. Fâtîme'den devam etmiştir.

İmam Hasan ile İmam Hüseyin, İmam-ı Ali ve Hz. Fâtîme Validemizin evlatlarıdır. On bir imam Hz. Fâtîme'nin zürriyeti olarak zuhur etmiştir. Bütün bu hususîyetlerin yanında Hz. Fâtîme Validemiz İslâm kadınının nasıl olması lazım geldiğinin en güzel numunesidir.

Sevgili Efendimiz, Necran Hıristiyanlarıyla görüşmeye giderken kadınlardan sadece kendisinden bir parça olan **Hz. Fâtîme'yi, İmam-ı Ali'yi**, iki

torunu **İmam-ı Hasan** ve **İmam-ı Hüseyin**'i çağırmıştır.

Hz. Peygamber, görüşmeye giderken, Hz. Hüseyin'i kucağına almış, Hz. Hasan'ın da elinden tutmuştu. Hz. Fâtîme arkasında, İmam-ı Ali de Hz. Fâtîme'nin arkasında yürüyordu. Peygamberimiz şöyle buyurdu: **"Ben dua ettiğim zaman, siz, amin, deyin."** Bu manzarayı gören, Necran papazı şöyle dedi: **"Ey Hıristiyanlar topluluğu! Burada öyle yüzler görüyorum ki, eğer Allah'tan dağları yok etmesini isteseler, Allah dağları yerinden söküp atar. Bunlarla lânetleşmeyin, yoksa helâk olursunuz ve kıyamet gününe kadar yeryüzünde bir tek Hıristiyan kalmaz."**

Âl-i İmrân sûresi 61. âyetinde bu husus ile ilgili olarak şöyle buyrulmaktadır:

"Femenhacceke fiyhi min ba'di ma caeke minel'ımi fekul te'alev ned'u ebnaena ve ebnaeküm ve nisaena ve nisaeküm ve enfüsena ve enfüseküme sümme nebtehil fenec'al la'netallahi alelkazibiyne"

"Sana ilimden gelmiş olanın ardından kim seninle tartışırsa artık "Gelin, de oğullarımızı ve oğullarınızı ve hanımla-

rımızı ve hanımlarınızı ve nefislerimizi ve nefislerinizi davet edelim de sonra lanetleşelim ve yalancılar üzerine Allah'ın lanetini kılalım."

Hz. Fâtîme Validemiz İslâm harplerine iştirak etmiş yaralıların yaralarını sarmış, Uhud Savaşı sırasında ise, Müslüman askerlere su taşımış ve onları tedavi etmiştir.

İslâm'da ilk hemşire olan Hz. Fâtîme, Hz. Muhammed (s.a.v.) yaralandığında O'nun hizmetinde olarak yaralarını tedavi etmiştir. Peygamberimizin yarasının kanı durmayınca hasır sazlarını yakarak küllerini yaraya basmış ve kanı durdurmuştur.

Bugün hâlâ Anadolu kadını hastaya ilaç verirken, "**El benim elim değil, bu Fâtîme anamızın eli,**" demekte, hatta yoğurt mayalarken bile Hz. Fâtîme'nin ismini zikretmektedir.

Hz. Fâtîme Validemizin çocukluğundan itibaren Sevgili Peygamberimizin ilâhî davası uğruna nice zahmetlere ve sıkıntılara maruz kaldığı muhakkaktır. Bütün bu tatsızlıklara ve olumsuzluklara rağmen, gerek Hz. Fâtîme Validemiz, gerekse Ehl-i Beyt, yani Peygamberimizin yakınlarının bu zahmetlere Allah'ımızın arzu ettiği bir '**sabr-ı cemil**'

göstermeleri şayan-ı dikkattir. Çünkü öyle bir toplumda insanın yanlış yapmaması mümkün değildir. Allah hepsinden razı olsun.

Kur'an-ı Kerîm'de Ahzab sûresi 33. âyetinde Ehl-i Beyt ile ilgili olarak şöyle buyrulmaktadır:

"Ve karne fî büyüküm ve lâ teberrecne teberrece'l cahiliyyeti'l ûlâ ve ekimne's salate ve atine'z zekate ve eti'nellahe ve resuleh innema yüridu'llahü liyüzhibe ankümü'r ricse ehle'l beyti ve yütahhira-küm tathira"

"Evlerinizde vakur olun. Evvelki cahiliyenin süslerini açığa vurması gibi süslerinizi açığa vurmayın. Ve namazı ikame edin ve zekâtı verin ve Allah'a ve Resûlüne itaat edin. Ey Ehl-i Beyt, gerçekten Allah sizden kiri gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."

Hz. Fâtîme cahiliyye geleneklerine karşı ilâhî varlığın kendisine lütfettiği vahy-i ilâhî doğrultusunda mücadele etmiş, kadınlığın hususîyetindeki mânâ ve idrakin yerleşmesi için cehd-ü gayret etmiştir. Hz. Resûlullah'ın âlem-i ilâhiye intikalinden sonra Hz. Fâtîme, nâsa bir hutbe irad etmiş ve ora-

da bulunanlara Kur'an'a uygun bir hayat sürdürmelerini öğütlemiştir. Hz. Fâtîme sağduyulu, ileri görüşlü ve geniş ufuklu örnek bir hanımefendi idi. Kendisinden birçok hadis rivayet edilmiştir.

Hz. Fâtîme vefat etmeden evvel naaşının kadın veya erkek olduğu belli olmasın diye örtülmesini, dolayısıyla İslâm'da ilk tabut uygulamasını gerçekleştirmiştir. Hz. Fâtîme Validemizin cenaze namazı, İmam-ı Ali Efendimiz tarafından kılınmıştır. Kabrinin **Cennet-ü'l Bakî** mezarlığında veya Hz. Peygamber Efendimizin ayak ucunda olduğu rivayet edilmektedir.

Hz.Fâtîme Validemizden günümüze kadar Müslümanlar, düğünlerde, Âdem ile Havva'nın, Hz. Muhammed (s.a.v) ile Hz. Hatice'nin, İmam-ı Ali ile Hz. Fâtîme'nin arasındaki ülfet ve sevginin yeni evlilere de nasip olması için dua ederlerdi.

Hz. Fâtîme'nin hususîyetlerinden birisi de İmam-ı Ali'ye olan itaati idi. Hz. Fâtîme Valide kocasının her arzusunu hiç tereddüt göstermeden yerine getirirdi. Hz. Fâtîme Validemizden rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamberimiz mescide girdiğinde, **"Allah'ın ismi ile selâm Resûlullah'ın üzerine olsun. Allah'ım, günahlarımı affet. Rahmet kapılarını bana aç diye dua ederdi. Mescid-**

den çıkarken de Allah'ın ismi ile selam Resûlullah'ın üzerine olsun, Allah'ım günahlarımı bağışla, bana ihsan kapılarını aç." buyururdu. (Müsned 6/282)

Hz. Fâtîme Validemiz: "Bir kimse şu salâvatı bir kere okursa, denizler mürekkep, ağaçlar kalem olsa bunun sevabını yazmakla bitiremez." buyurmuş ve;

"Allahümme salli ala men ruhuhu mihrabül ervahı vel melaiketi vel kevn. Allahümme salli ala men Hüve imamül enbiyai vel murseliyn. Allahümme salli ala men Hüve imamü ehlil cenneti ibadillahil mü'miniyn."

"Allah'ım! (o zâta) selâm olsun ki, onun ruhu bütün ruhların ve melekelerin ve varlıkların mihrabıdır. Allah'ım! (o zâta) selâm olsun ki, bütün peygamberlerin imamı O'dur. Allah'ım (o zâta) ve Allah'ın mümin kullarına selâm olsun ki cennet halkının imamı odur." duasını tilavet etmişlerdir.

HZ. FÂTİME (R.A) VALİDEMİZİN AİLE YAPISI VE ZÜRRİYETİ

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Sevgili Efendimiz nasıl ki Allah'ı çok zikredenler ve yevm-i ahiri ümit edenler için en güzel örnekse, Hz. Fâtîme Validemiz de örnek kadınlığı temsil eden en güzel noktadır. Hz. Fâtîme bir hanımın hususîyetlerini ve Allah'ımızın kadın hususundaki arzuyu ilâhîsinin en güzel mümessil noktasıdır. O, bütün hanımlara ve kadınlığa örnek bir hanımefendidir. Onun için Hz. Fâtîme hakkında, Allah'ımızdaki bu ilâhî arzuların ve insanlardaki hasletlerin bir görünmesi şeklinde düşünülüp mütalaa edilebilir.

Muhterem Hz. Fâtîme Validemizden Ehl-i Beyt'in yürüdüğü ve ilâhî imamlığın O'nun soyundan devam ettiği aşikârdır. Hz. Fâtîme, Hz. Peygamberimizin varisidir ve velâyet O'nu soyundan yürümüştür. Kevser sûresi bu hususîyeti anlatmak için va'z edilmiştir ki, Hz. Peygamberimiz de hassaten Hz. Fâtîme'ye bu bakımdan medyun-u şükrandır. Bu velâyetin yürümesi ile insanlık büyük bir güzellik kazanmıştır.

Haddizatında Ehl-i Beyt-i sevmek, velâyeti

sevmek demektir. O halde manevî gönüller Hz. Fâtîme Validemize karşı büyük bir sevgi ve büyük bir muhabbet içinde olmalıdır. Eğer Hz. Fâtîme'den veraset yoluyla bu velâyet yürümemiş olsaydı o zaman dünya eski cahiliye devrine dönmüş gibi olurdu. Peygamberimizin Hz. Fâtîme'yi sevmesi ve O'nu gördüğünde sevinç duymasındaki mânâlardan birisi de bu olsa gerekir. Çünkü Sevgili Efendimiz, kendisinin anlatmış olduğu İslâmiyet'in devamını Hz. Fâtîme'de mütalaa etmiş ve görmüştür.

Sevgili Efendimizin oğullarının vefat etmesinden dolayı, erkek çocuğu olmayan ailelerin neslinin kesileceği inancı içerisindeki Kureyş müşrikleri Hz. Peygambere, "**ebter**"(soyu kesik) demişlerdi. Bunun üzerine Kevser sûresi nâzil olmuş ve, "**İnna atayna ke'l Kevser- Şüphesiz sana "el Kevser"i verdik.**" buyrulmuştur. Bir müddet sonra Hz. Fâtîme Validemiz dünyaya teşrif etmişler ve Sevgili Efendimiz O doğduğunda daha önce doğmuş kızları olduğu halde, tarif edilemez bir sevinç duymuş ve fevkalâde memnun olmuştur. O'na karşı daima çok büyük bir sevgi ve muhabbet beslemiştir. Peygamber Efendimizin bu büyük sevgisinin elbette bir hikmeti olsa gerektir. Rabbimiz bu tatbikatında verasetin Hz. Fâtîme Validemizle yürüyeceğini işaret buyurmuştur ki, bu konu çok mühimdir.

Sevgili Efendimiz; "**Ben ilâhî ahlâkı ikmal için irsal olundum.**" buyurmaktadır. İlâhî ahlâk ise Allah'ı Allah'ın istediği gibi tanımak, ruh ve nefsin hakikatini idrak etmek demektir. İşte o zaman insan mümin olur. Yani nefisten de tam not alarak Kevser Havuzu'nda buluşur.

Nitekim "**İlâhî âlemde Kevser Havuzu'nun yanında buluşacağız.**" sözünün mânâsı, velâyete inanan ve onu tasdik eden gönüllerin bir araya gelmesini işaret etmektedir. Bu da nefis bakımından tam not alanların bu makama erebileceklerini işaret etmektedir. Kevser sûresi aynı zamanda bu manayı da ihtiva etmektedir. '**Kevser,**' '**Ebter**'in zıddı olduğuna göre asıl soy, Müslümanların birliği ve bütünlüğüdür.

Velâyet, elbette İmam-ı Ali ve Hz Fâtîme'nin veraset yolundan yürümüştür. O yüzden İmam-ı Ali Efendimiz, fevkalade tasdik edilmesi gereken bir hususî gönül noktasıdır. O halde, bu noktada Hz. Fâtîme ve İmam-ı Ali Efendilerimiz bu ilâhi programın bilinci içindeydiler. Asıl ince noktalardan birisi de budur. Yani Allah'ımızın bu ilâhî programının kendileri tarafından yürütüldüğünün idrakindeydiler. Tabî ki bu fevkalade mühim bir noktadır. İmam-ı Ali nasıl ilmin kapısı ise, Hz. Fâtîme Validemiz de gönül kapısıdır.

Hz. Aişe'ye, "**Resûlullah yanında insanların en sevimlisi kimdir?**" diye sorulduğunda, "**Fâtîme'dir**", dediği, "**Ya erkeklerden?**" sorusuna da, "**Kocasıdır**" cevabını verdiği rivayet edilmiştir.

Sevgili Efendimiz "**Her peygamberin nesli erkek evladından yürür, benimki müstesna. Benim neslim Fâtîme'den yürür.**" hadis-i şeriflerine dikkat etmek icap eder.

Tabiidir ki İslâm'ın hakikati, İmam-ı Ali'den sonra on bir imam vasıtasıyla yürümüştür. Buna karşılık bazı saltanat düşkünlerinden İslâm'ın yürüdüğünü düşünmek en büyük hatadır.

Sevgili Efendimiz o güne kadar gelmiş olan yanlış değerlendirmeleri, kadının aile içerisindeki yerini ve hususîyetini en güzel bir şekilde izah ederek doğrultmuştur. Sevgili Hz. Fâtîme Validemiz ise, kadının aile içerisindeki rolünün nasıl olması gerektiğini en güzel bir şekilde temsil ve ifade etmişlerdir. Yani kadının aile içerisindeki ve kadının kocası ile beraberliğinin meşru bir biçimde nasıl olması gerektiğini en mükemmel bir şekilde temsil etmiştir.

Gerek Hz. Fâtîme Validemiz gerek İmam-ı Ali Efendimizin İslâm için yapmış oldukları feragat ve hizmetlerin ifade edilmesi mümkün değildir. Haddi-

zatında ikisi de dünya malına hiçbir zaman kıymet vermemişlerdir. Hz.İmam-ı Ali (K.S) dünyaya şöyle seslenirdi: "**Beni bırak, başkasını aldat. Seni üç talakla boşadım. Ömrüm az. Seninle oturmak zor. Tehliken çok, azık az... sefer uzun... yol ıssız.**"

Onlar hakkında bize kadar intikal eden menkıbelere bakıldığında İslâm'daki tevhid anlayışının en güzel örnekleri oldukları görülür.

Hz. Fâtıme hassas ve ağır mesuliyetinin farkında olarak bir kadının kocası üzerindeki tesir ve nüfuzunu kâmilten biliyordu. Kadının eşini istediği tarafa götüreceği bir kudret sahibi olduğundan haberdardı. Kişinin ilerlemesinin veya geri kalmasının, bedbahtlık veya saadetinin bir hadde kadar kadının haleti ruhîyesine, tavrına bağlı olduğunu çok iyi biliyordu.

Hz. Fâtıme, yuvanın koca için huzur ve dinlenme yeri olduğunun farkındaydı. Yaşam mücadelesi yolunda erkeğin dünyanın zorlukları ile karşılaşarak yorulduğunda, yeni bir güç elde etmek, iş yapmak ve üzerine düşen vazifeleri yerine getirmek maksadıyla hazırlanmak için yuvasına sığındığının ve bu çok

önemli huzur ve dinlenme yerinin temelini de kadına bırakılmış olduğunun bilincinde idi. Bu bakımdan İslâm kocaya hizmeti cihad mertebesinde karar kılmıştır.

Sevgili Efendimiz; "**Koca hakkına riayet, Allah yolunda cihad etmek gibidir**" [Taberani] buyurmuşlardır.

Eşlerden biri manevî makam ve mevki olarak terakki ettiğinde, diğer eş aynı makamı idrak edemediğinden eşler arasında ayrılıklar ve kopmalar olur. Hz. Hatice ve Hz. Fâtîme Validelerimiz ise kocalarına gösterdikleri tabiiyet ile eşsiz ve mükemmel birer örnektirler.

Hz. Fâtîme manevî yolda bir kadının yüksek mertebelere çıkabileceğini işaret etmiştir. İmanlı bir insan olarak yetişmenin ilk merhalesinin annelik eğitimi olduğunu göstermiş, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in "**İmam**" ve "**Halife**" olarak yetişmelerinde Allah'ın rahmet-i ilâhiyesini ve kendisine bu konuda verilen ilâhi vazifeyi müdrik bir hanım olduğunu en mükemmel bir şekilde ortaya koymuştur.

Hz. Fâtîme'nin kadınlık ve annelik hususunda, Allah'ın arzuyu ilâhisi neyse onu yerine getiren bir hanım olduğu ve daima Allah'a iltica ve istiane ile evlatlarını yetiştirdiği bir hakikattir.

Anne ve babalar çocuklarının nefsinin ve ruhî şahsiyetini eğitmelidirler. Onları kibirden uzak olarak, kendilerine güvenmeyi öğretmelidirler. Hz. Fâtîme çocuklarını babaları gibi şecaatli, Allah'a imanlı, adaletli, hakkı savunan, Allah'a perestiş eden kimse-ler olarak yetiştirmiş; kindar ve öfkeli kimselerle dostluk kurmamaları konusunda onları uyarmıştır.

İslâmiyet, Hz. Fâtîme vasıtası ile de hakikat-i ilâhiye çerçevesinde yürümüştür. Çünkü İslâmiyet'in manevî yolu ve Allah'ımızın Müslümanlığı insanlığa lütfetmekle arzu buyurduğu inançta ve tatbikatta nasıl yürünmesi gerektiği Hz. Fâtîme Validemizde de ayan olmuştur. Nasıl ki Hz. Hatice Validemiz ilk Müslümanlardan olup dine büyük bir hizmet ettiyse, Hz. Fâtîme Validemiz de kendisinden sonra zuhur eden evlatları ile velâyetin asliyet-i ilâhîye çerçevesinde devam etmesinde hizmet etmiştir. Onun için Ehl-i Beyt'in İslâmiyet'te çok mühim bir rolü ve ehemmiyeti vardır. Sevgili Efendimiz; "**Allah Teâla beni, Ali'yi, Fâtîme'yi, Hasan ve Hüseyin'i bir nurdan yarattı,**" buyurmuşlardır.

Hz. Fâtîme ile ilgili yazılan birçok kitapta kaç yaşında vefat ettiği ile ilgili bir mevzu uzayıp gitmektedir. On beş veya on sekiz yaşında Hakka yürüdü denilmektedir. Hz. Fâtîme'nin beş evladı olmuştur. Beş çocuk, araları iki sene olsa on sene yapar. Bu da

çocuk yaşında evlenmiş olması gibi bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bu konulara girilmesi makbul olmasa gerektir. Bu, o güzel insanların hususîyetleridir. Bugüne kadar gelen bu rivayetlerde yazarların yanlış hesapları olabilir. Onun için bu hususu muhterem Hz. Fâtîme Validemize bıraksak da, O'nun insanlığa ve dünya kadınlarına verdiği mesajlara baksak daha doğru olur kanaatindeyiz.

Efendimizin hususiyet arzeden ailesi hakkında mütalaalarda bulunmak nezaket-i ilâhîyeye uygun düşmez. Hadis kitaplarında yer aldığı şekliyle, Efendimiz hanımına gizli olarak birşeyler söylemiş nevinden haberler gelmiştir. Bunların İslâm'a katkısı yoktur. Bıkakis böyle yapılmakla o güzel Peygambere ve O'nun haremine saygısızlık yapılmış olur.

Muhterem Hz. Fâtîme Validemiz, Sevgili Efendimizden sonra Hakka yürüyeceğini bildiği ve hayatı boyunca dünya varlığına hiç bir kıymet vermediği bilindiği halde, Fedek hususunda çok mücadele ettiğini iddia etmek biraz tuhaf görünmektedir. O'nun harikulade yaratılışını idrak edemeyenler, methedeyim derken o güzeller güzeline yakışmayan sözleri O'na mal etmeyi düşünmek doğru olmasa gerektir. Nitekim Hz. Ebu Bekir (r.a); "**Muhammed'i** (s.a.v) **Ehl-i Beyt'inde gözetin,**" buyurmuşlardır. (İbnu Ömer Hadis no: 4498)

HZ. FÂTİME (R.A) VALİDEMİZİN MÂNEVÎ ŞAHSİYETİ

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Allah'ımız, Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) ile kendi zâtî hususîyetini açıp anlatmıştır. Bu çok mühim bir meseledir. Sevgili Peygamberimizin nübüvvetteki hususîyetini bu şekilde anlamak icap eder.

Rabbimiz tarafından insanlığın meydana gelmesindeki arzuyu ilâhî bir erkek ve bir kadın olarak tatbikat bulmuştur. Haddizatında Âdemüskün olarak yaratılan bu hususîyetin ayrıca kadın ve erkek olarak görünmesinde namütenahi hususîyetler vardır.

Âdem tektir, ancak kendisinde bütün zevkler ve neşeler mevcuttur. Allah'ımız Âdem'in yalnız kalmaması için (*çünkü bütün birlik, teklik Allah'a aittir*) Âdem'i iki varlık olarak mütalaa etmiş ve bu şekilde "**Nefs**" halk olunmuştur. İşte bu ikinci olarak yaratılmış olan ve Hz. Fâtîme'de en mütekâmil bir şekilde ayan olunan "**Nefs**" noktasının hususî tecelliyatının nâs tarafından idraki gerekir. Çünkü sevgili Hz. Fâtîme Validemiz, Âdem sırrındaki hakikatin ve nefsin hususîyetlerinin belirmiş olduğu gönül nokta-

sı olarak düşünülmesi icap eder. Onun için Hz. Fâtîme Validemiz fevkalade bir hususîyeti vurgular ve açıklar.

İnsan varlığının meydana gelmesindeki en mühim unsur "**Ruh**" ve "**Nefs**"tir. Zümer sûresi 6. âyetinde;

"Halekaküm min nefsin vahidetin sümme ceale minha zevceha..."

"Sizleri bir nefsi vahideden halk eylemiş sonra ondan zevcesini kılmıştır..."

En'âm sûresi 98. âyetinde ise;

"Ve hüvelleziy enşeeüm min nefsin vahidetin femüstekarrün ve müstevde'un kad fessalnel'ayati likavmin yefkahune"

"Ve 'Hüve'dir sizleri bir nefsi vahideden inşa eden. Artık bir müstekar ve müstevde' vardır. Gerçekten fıkheden bir kavim için âyetleri tafsilatlandırıyoruz." buyrulmaktadır.

Herşeyde olduğu gibi "**Ruh**"da Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v) tarafından temsil olun-

muştur. "**Nefs**"in nokta-i mümessilesi olarak ise, Hz. Fâtime Validemiz zuhur etmiştir. Onun için Rabbi-mize namütenahi hamd ve şükrederiz.

Allah'ımızın Musavvir'inde tasavvur buyurduğu arzuların kemal bulması, isim alarak görünmesi, yani vücûd bulması ile tatbikat görür. Bu bakımdan Allah'ımızın "**Nefs-i Küll**" makamı Hz. Fâtime Validemizde zuhur bularak kemal mertebesinde izhar olmuştur. Allah'ımızın bu tatbikatı "**Hz. Fâtime**" ismi ile görünmüş ve ayân olmuştur.

Hz. Fâtime Validemizin "**Nefs-i Küll**" makamının mümessili olması, nefsin en hususî noktalarının kendisi tarafından bilindiğini kabul etmeyi icap ettirir. Bu hususta en ileri ilme o sahiptir. Allah'ımızın nefis olarak ifade edilen ve isim aldığı için de sıfat olarak ifade edilen "**Nefs-i Küll**" isminin kemalâtını ikmal için insan varlığında tecelli etmesi, Hz. Fâtime'de en yüksek noktada zuhur bulmuştur. Bu durumda Allah'ımızın Nefs-i Küll arzusunun temsil noktası olarak Hz. Fâtime düşünüldüğü takdirde bütün nefislerin örnek noktası olarak görünmektedir. Bütün nefislerin Hz. Fâtime'yi kabul ve tasdik etmesi o nefislerin terakkisine vesiledir. Bu bakımdan her nefis, O'nun hayatını ve fikriyatını idrak etmelidir.

Sevgili Rabbimizin "**Nisa-Nefs**" olarak halkeylemiş olduğu arzuyu ilâhîsinin bu dünyada kemalatı ile görünmesi Hz. Fâtîme Validemiz ile tecelli bulmuştur. Allah'ımızın nefis arzusunun yaratmış olduğu diğer âlemlerde hangi isimle görüldüğü ve tecelli ettiğini bilemiyoruz. Ancak bizim Hz. Fâtîme Validemize olan sevgi ve muhabbetimiz ile, O'na olan tâbiyetimiz, Allah'ın bu tecellisinin kabul ve tasdik edilmesi ile, bütün âlemlerdeki Allah'ımızın arzu ederek görünmüş ve Nefs-i Küll makamı ile tasdik etmiş olduğu gönül noktalarını da kapsamaktadır. En büyük rahmet budur. Nitekim Sevgili Peygamberimizin Deryayı Nuru Muhammed'in dünyada görüldüğü gönül noktası olarak kabul ve tasdik edilmesi, Allah'ımızın bu ilâhi tertibinin tasdiki ve ikrarı manası taşımaktadır. Yani Peygamberimizi tasdik etmek, Rabbimizin Hicr sûresi 29. âyetinde işaret buyurduğu,

"Feiza seveytühü ve nefahtü fiyhi min ruhiy fekau lehu sacidiyn"

"Artık 'Hû'yu tesviye ettiğimde ve ona ruhumdan nefhettiğimde hemen 'Hû'ya secdeye kapanın..." beyan-ı ilâhisindeki ruh-u ilâhîye tertibinin kabul ve tasdiki manasına gelmektedir.

Allah'ımızın ruhu ve varlıkları halk etmesinde nice hikmetler vardır. Ruh, Allah'ın zâtîyeti ile ilgili bir hususiyettir. Âyette; "**Ve nefahütü fiyhi min ruhiy / Ve ona ruhumdan nefhettiğimde**" buyrulmasındaki hikmet-i ilâhîye, ruhun asliyetinin Allah; suretinin de insan olduğu hakikatidir. Allah'ımızın kendinden kendine vasfını taşımasındaki hususîyet ruhtur. Allah'ın insana lütfettiği ruh diğer varlıklarda yoktur. İnsandaki ruhun varlığı insana muhtariyet vermektedir. O sebeple insan mabudiyet hissiyatı taşır.

Allah'ımızın ruhta olduğu gibi, nefis hususundaki tatbikatında da namütenahi mânâlar bulunmaktadır. Allah'ımız kendisinde var olan namütenahi arzuların tatbikata girmesinden zevk duyar. Kişinin maddî âleme duyduğu arzu ve istekler nefisten gelmektedir. Ruhun ise maddî âleme tenezzülü yoktur. Çünkü ruh '**Hüve**'den görünmektedir. '**Hüve**' Musavvir'inde mevcut olan nefis arzularının tatbikatını Allah ism-i câmi ile yapmaktadır.

Allah ismi, ism-i câmi olduğundan, nefis ismine bağlı olan ve maddiyata taalluk eden hususîyetler de Allah ismine bağlı olarak icraat yapar. Ruh ise Hüve noktasına tâbidir. Ruh ve nefis, Hüve'nin zâtîyet-i ilâhîyesinde mevcuttur. Nefisteki istek ve arzular sıfatlar olarak meydana gelmekte ve Allah

ismine bağlı olarak icraat yapmaktadırlar. Hüve, zuhur yapmamış olan isim ve arzuların mebdei ve menşeidir. **Velâyetin menşei Hüve'dir**. Hüve Allah'ımızın zuhur bulmamış namütenahi isim ve arzuların menşei olduğundan her an evliyasından yeni bir neşede ve zevkte görünmektedir. Yevm-i ahirde de velâyet devam edecektir. Velâyet Allah'ın arzuyu ilâhîsi olduğundan namütenahidir.

İnsanda mevcut bulunan nefis ruha tâbi kılınırsa o zaman insan, İnsan-ı Kâmil olur. Kişinin kendi içinde bu tatbikatı yaşaması ve idrake gelmesi için de en güzel ve mükemmel örnek Ruh-u Küll noktasının mümessili olan Hz. Muhammed'dir. Nefsi hususîyetlerin tatbikat noktası da Nefs-i Küll noktasının mümessili olan Hz. Fâtîme Validemizdir.

Hz. İsa, "**Ruhullah**" olarak zuhur ettiğinden nefsi bir talebi olmamıştır. Nefis ise istek noktasıdır. Hz. Fâtîme de ise, bu hâl en kâmil noktada zuhur etmiştir. Ruhun tekâmülü için nefsin istekte bulunması da nefsi bir taleptir. Nefsi sadece maddi olarak değerlendirmemek icap eder.

İblis, Hz. Âdem'in nefsi makamında olan Hz. Havva'dan yaklaşarak onları yanlışta sürüklemiştir. İnsanlar bu yüzden dünyaya gelerek bu hakikati idrak ile belirli bir kemalâta sahip olmak durumunda-

dırlar. Böylelikle ilk yaratılıştaki "**Âdemüskün**" sırrı hususîyeti ayan olmuş ve terakki edilmiş olur. Bu nefsî terakki ve kemalât tatbikatının en mükemmel örneği Ruh-u Küll noktasının mümessili olan babası Hz. Muhammed (s.a.v) de yetişen ve kemalat bulan Hz. Fâtîme Validemizdir.

Rabbimizin, "**Ben bir insan yaratacağım.**" arzusunda Âdem (Ruh) ve ondan da Havva (Nefs) varlığı yaratılmış ve işledikleri bir hatadan dolayı cennetten çıkarılmışlardır. Bu tatbikattaki namütehâ nahi mânâlardan birisi de şu olsa gerekir:

Hz. Âdem'in varlığından hâsıl olan Hz. Havva, Rabbimizin Musavvir'inde arzu ettiği Nefs tatbikatının zuhurudur. Deryayı Nuru Muhammed'in mümessil noktası olan Sevgili Efendimiz, Hz. Muhammed'in Hatemen Nebiyî'n olarak zuhur bulması ile de Hüve'nin Musavvir'inde arzu buyurmuş olduğu "**Ruh**" tatbikatı vücûd bularak kemal mertebesinde izhar olmuştur. Nefs noktasının kemal bulması ise, Hz. Fâtîme Validemizin zuhuru ile mümkün olmuştur.

Allah'ımızın; "**Ben bir insan yaratacağım.**" buyurmasındaki "**İnsan**" ifadesi tam olarak karşılığını Hz. Muhammed'de bulmuştur.

Nefs noktasının kemalât noktasında zuhur bul-

ması için Ruh noktasının en kâmil noktadan zuhur etmesi icap etmekteydi. O yüzden Hz. Fâtîme, en mütekâmil ruh olan Hz. Muhammed'in kızı olarak, O'nun nefsinin en mükemmel zuhuru olarak ayân olmuştur.

"**Ruh-u Küll**" hususîyetinin mümessil noktası Hz. Muhammed'dir; O'ndan hâsıl olan Hz. Fâtîme ise, "**Nefs-i Küll**" noktasını temsil etmektedir. Hz. Fâtîme'nin Hz. Muhammed'in kızı olarak görünmesi, Ruh-u Küll'den Nefs-i Küll'ün zuhur etmiş olduğunu göstermektedir. Sevgili Efendimizin, "**Fâtîme benden bir parçadır.**" buyurmasındaki âlî hikmetlerden birisi de bu olsa gerekir.

"**Hüve**" kendisindeki arzuyu, sıfatî olarak meydana getirip temaşa etmeyi arzu etmiştir. Meydana getirdiği kendi suretine nazar eylediğinde, kendi arzusunun meydana gelmesinden dolayı bir zevk duymuştur. Hüve, kendi arzusunu yarattığı varlıkta temaşa etmekten memnun olmaktadır.

Hz. Muhammed, (s.a.v) erkek varlığının en mükemmel zuhurudur. Hz. Fâtîme (r.a) ise kadın varlığının en mükemmel zuhur noktasıdır. Hz. Fâtîme kadın olarak Hüve'nin Musavvir'indeki arzusunun suretidir. Hüve, Musavvir'indeki kadınlık tasavvurunun suretini Hz. Fâtîme vechinde temaşa ederek memnun olmaktadır.

Hüve'nin görüldüğü Risâlet noktası olan Hz Muhammed ise, kadınlık vasfının en yüksek noktasını işaret eden Hz. Fâtıme'nin kendisinden hâsıl olmasından dolayı ayrı bir neşe ile kızına karşı son derece büyük bir muhabbet duymaktadır.

Hz. Fâtıme ise, Hüve'nin görüldüğü ve Ruh-u Küll noktasının mümessili olan Hz. Muhammed'e (s.a.v) karşı, kendi asliyet-i ilâhîyesi olması hasebiyle büyük bir bağıllık ve muhabbet beslemektedir.

Hz. Fâtıme Validemize, "**Cennet Kadınlarının Efendisi**" denilmesinden murat; "**Nefs-i Küll**" makamını temsil etmesindedir.

Ruh-u Küll noktası ile Nefs-i Küll noktasının bu en mükemmel bir araya gelişi ile peygamberlik hatmolunmuş ve nihayete ermiştir. Böylelikle Nübüvvet en son ve en ileri noktada kemal mertebesinde hatmini bulmuştur.

A'raf sûresi 189. âyetinde;

"Hüvelleziy halekaküm min nefsin vahidetin..."

"Sizi bir nefs-i vahideden halkeyleyen 'Hüve'dir." buyrulmaktadır.

Burada Hüve'nin Musavvir tasavvurundaki nefis, "**Nefs-i Vahide**"dir; yani Allah'ın nefsidir.

Bir insanda Ruh'da vardır Nefs'de vardır. Allah'ımız İnsan'a ruhundan ve nefsinden lütfetmiştir. Diğer varlıklara nefsinden verdiği dair bir bilgi verilmemiştir. Bunun sebebi, Allah'ımızdaki arzuların, İnsan'da tatbik olunacağından dolaydır. Nefis, Allah'ın varlıkları yaratmadaki tatbikat şeklidir. Bu tatbikattaki fiiliyat, "**Nefs**" ismi ile icra olunmaktadır. İnsandaki tatbikat ise âlemlerde tatbikat görmektedir ki, bütün âlemler Allah'ımızın ruhundan nefhettiği insana nazire olarak yaratılmıştır. Böylelikle nefis-i hakikinin insanda tecelli ettiği ayan olmaktadır.

Hüve, kendi varlığındaki güzellikleri temaşa etmeyi arzu edince kendi vücud-u ilâhîyesinden Deryayı Nuru Muhammed'i teşkil etmiştir ki, "**Ruh-u Küll**"dür. Hüve, bu temaşa etmek istediği noktaları değerlendirmesinde isim kullanmıştır. Onun için Ruh'ta, Nefs'te Hüve'nin zâtîyet-i ilâhîyesinde arzu olarak mevcuttur. Deryayı Nuru Muhammed, Hüve'nin temsil noktası idi. Fakat Hüve'nin arzuyu ilâhîsini tatbik etmek için isimlerle görünmesi icap etmekteydi. Onun için Nefsi, Deryayı Nuru Muhammed'den görünür kılarak O'na Nefs-i Küll buyurdu. Onun için her yaratılan isimde Hüve'nin zâtîyet-i

ilâhiyesine muzaf olarak yaratılan ismin eksik görünmesi gerekir ki, tatbikat ile kemala gelebilsin. Nefs ve Ruh bir olarak değerlendirilirse bu, Âdem olarak tam olur. Bu yüzden varlıklar bunu belirlemek için bir eksik gibi görünmektedirler. Çünkü bir varlık isim alırsa sıfat olur. Bir insanın Hüve'ye göre tam olabilmesi için, Nefs'i ve Ruh'u aynen kabul ve tasdik etmesi lazımdır.

Deryayı Nuru Muhammed, Ruh-u Küll zâtî isminin en mükemmel mümessil noktasıdır. Yeryüzünde görünmesi Cenâb-ı Muhammed ile olmuştur. Ruh-u Küll makamı olan Deryayı Nuru Muhammed makamından, Nefs-i Küll makamı teşkil olunmuştur. Nefs-i Küll'ün Deryayı Nuru Muhammed makamından ayrı bir şekilde halkolması mümkün değildir. Bu aynı vücudun içerisinde meydana gelen bir tatbikat-ı ilâhîyedir. Tâbiyet olmasaydı ikilik olurdu. Onun için Nefs-i Küll'ü Ruh'u Küll'e tâbi kılmakla Allah'ımız birlik ve tevhidini lütfetmiştir. (**Lâ ilâhe İllâllah Muhammedun Resûlullah**) Ancak O'na bir isim lütfetti O'na "**Nefs-i Küll**" buyurdu... Bu arzuyu ilâhînin yeryüzündeki en mükemmel nokta-i mümessilesi Hz. Fâtimetü'z Zehra'dır. Nefs-i Küll bütün yaratılmışların cibiliyyet, huy ve tasarruflarını cami ve sahiptir.

Bugün Allah'ımızın hiçbir makam ve ölçü ile

tahdit edilemeyecek ilim ve bilgisi zuhurdadır. Bir varlık tek bir isimle anıldığı zaman onda tammiyet ikmal olmaz. Tam olabilmesi için hepsini birden değerlendirmek icap eder. Allah'ın yaratmış olduğu bütün varlıklar isim almıştır. Kimisi "**Su**" kimisi "**Toprak**" ismini almıştır, ama aslında hepsi birdir; bir varlıktan hâsıl olmuştur. Bu hâl Allah'ın ilâhî nizamını tespit eden bir hikmet-i ilâhîyedir. Onun için toprağa toprak, suya su denildi ve bütün yaratılan varlıklar isimlendirildi. Kişi ancak ilâhî âleme göçtüğünde bütün isimlerin Allah isminde cem olduğunu görecektir ve hakikat-i ilâhîyeyi idrak edecektir. O zaman o kişi *-ki o da bir isimdir-* Allah ismi ile tam olacaktır.

İlâhi nizam icabı olarak, daha sonra yeryüzünde beşer yaratılmıştır. Yani Allah'ımız bizim gibi bir varlık yarattı, ama o bir isim ve varlık olarak meydana geldi. Ancak Allah'ımız, kendisindeki *Velâyet, Risâlet, Zâtîyet, Sıfatîyet ve Nefsanîyet* noktalarının da görünmesini istedi. Bunları ayrı ayrı değil ancak "**İnsan**" dediği varlıkta topladı. İşte; "**Ben bir insan yaratacağım.**" buyurduğu nokta budur.

Bu insanın yaratılmasındaki hususîyet nedir?

Bu yaratma velâyet ismi ile meydana getiril-

miştir. O zaman o varlığın, Allah'ın bu hususî isimle-
ri ve kendindeki hususîyetleri ihtiva eden bir varlık
olması için onun "**İnsan**" vasfını alması lazımdır.
Topraktan halk olan beşer suretindeki İnsan, Al-
lah'ımızın *-velâyeti icabı-* kendi hususîyetlerinin zu-
hur noktası kılınmıştır. İşte bu tasavvur, Allah'ımızın
bu arzuyu ilâhîsi ilk anda zuhur ettiği zaman, Derya-
yı Nuru Muhammed'e intikal etmiştir. Yaratma işi ilk
anda bu fiiliyata geçtiği zaman Ruh, lâyemut olma-
dan bu işin olması mümkün değildi. Bu yüzden Der-
yayı Nuru Muhammed halk olmuştur. ('**Halaka**' ke-
limesi Arapçada ölçüp biçip bir şeyi meydana getir-
mek, düzenlemek demektir. Yani var olan bir şeyden
bir şeyi meydana getirmek demektir.) Hüve; Derya-
yı Nuru Muhammed'i halk ettikten sonra buyurdu ki,
"**Bende arzu var, Risâlet var, sevgi var, mu-
habbet var, nefis var.**" Nefsin icabı insanlar da
dünyevî arzulara karşı bir temayül vardır. Bunun
içinde birçok hasletler vardır, işte Hüve'nin "**Ben
bir insan yaratacağım.**" arzusunda bunların hep-
si vardır. Hüve, eğer ruha ruh deyip, hâşâ Deryayı
Nuru Muhammed'in dışında bir de nefsinin temsil
edecek bir varlık yaratmış olsaydı ikilik olurdu.
Onun için Allah'ımız ne yaptı: "**Hayır! nefsanîye-
tin hususîyetinin de Ruh'ta olması icap etme-
lidir.**" buyurdu. Öbür türlü ikilik olurdu ki, bu ilâhî
tevhide aykırıdır.

O'nun için Hüve, Ruh'ta Nefs-i Vahide'yi halketmiştir. Yani ondan izhar eylemiştir. Hüve kendisinde mevcut hasletleri temaşa etmek istediğinde, bu temaşada her isim bir suret almıştır. Hüve zatını müşahede etmek istediğinde Ruh-u Küll'den Nefs-i Vahide'yi halk eylemiştir. Böylece Hüve, "**Ell İnsan**"da gizlenmiştir. Arif'in gönlünde Hüve zuhur edince Arif'in cenneti kendi gönlü olmuştur. Hüve'den haberli olan gönül de '**Arif**' olmuştur. Bu ilâhî Nefs, ruhaniyete tâbi kılınarak tevhide gelmiştir.

Nefis terakki ederek tekâmül eder. Hüve, kendi arzuyu ilâhîsi olarak Nefs-i Vahide'yi halketmiştir. Arif kişi kendi gönlünde işrak eden Hüve sırrının bir hususîyeti olarak Nefs-i Vahide ile sükûn bulmuştur. (**liyeskune ileyhâ**)

Burada anlatılan husus Arif ki, bu husus Â'raf sûresinde yani Arifler sûresi'nde anlatılmaktadır. Hüve, salih kulları veli kılmıştır. Veliler de kulları salih eylemiştir. Yoksa salih kullar veli edinilmemiştir.

Mürşid'imiz Hz. Mehmed Ali Özkardeş'in güzel bir anlatımı vardır; "**Allah düşündü, taşındı ve Mehmed Ali'den daha temiz bir insan yok, o zaman ben de O'nu veli yapayım mı dedi? De-**

ğil! Bu Allah'ımızın bir arzusu idi lütfetti böyle tatbikat buldu."

Nefs-i Emmare, Nefs-i hakîkiye tâbi kılınarak nefsin hakikati idrak edilebilir. Â'raf 189. âyetinde Rabbimiz,

"Sizi bir Nefs-i Vahide'den halk eyleyen Hüve'dir." buyurmaktadır.

Hüve Nefs-i Vahideyi yaratmış, Nefs-i Vahide'den de Zevc'ini yaratmıştır. Buradaki Zevc, (**zevceha**) Arif insan hususîyeti taşıyan gönüldür. Nefs-i Vahide, Hüve'nin Musavvir'de ki (**Taayyün-ü Evvel**) arzuyu ilâhîsidir. Nefs de Ruh ta Hüve'de cemdir. Bu duyguların ve nefsin hakikatlerinin tanınıp idrak edilmesi için Nefs ile Ruh ayrılıp tatbikata girmişdir. Ruh-u Küll tatbikatının Sevgili Efendimizde ve Nefs-i Küll tatbikatının Onun Muhterem kerimeleri olan Hz. Fâtîme'de aynı zaman diliminde vücûd bulması, Ruh ve Nefs tatbikatının en kemal mertebede tatbikat zuhuru bulunduğunu göstermektedir. Çünkü Sevgili Efendimiz Hatemen Nebiyyin'dir.

Velâyet noktası da bugün en ileri anlayış noktasında olmasına rağmen insanların kabulde olmadığı görülmektedir. Çünkü velâyet noktasını konuşacak kimse bulmak çok müşkül olmuştur. Bekrül Cez-

bi Hazretleri ile Hz. Süreyya arasında Hüve noktasının kemalât hususları icabı Hatmül Velâyet'in bir gönül olarak yeryüzünde görünmesi hususu konuşulmuştur.

Her zaman diliminde Hüve'nin yeni bir arzusunun tatbikatı vardır ve bu arzusunun tatbikatında görüneceği gönül için Allah'ımız isimler arzusu lütfetmektedir. Bu isimler O gönlün "**Esmâ**"sı olur. O esma, o zaman içerisinde zuhur edecek ilâhî gönlün arzusu olur. O zaman bütün varlıklar, Allah'ın o 'Esmâ'sının tecellisini yaşayacaklardır.

Her zaman için Allah'ın tayin ettiği ilâhî gönlün Esmâ'sı vardır. İnsanlar bu noktaya geldiklerinde bu idrake varırlar. Ancak bunu kabul etmeyenler bu idrak noktasında eksik kaldıklarından dolayı Allah tarafından irsal olunan Risalet noktasına lütfedilen (peygamber ve veli) beyan-ı ilâhîleri ve ilhamları da kabul etmemektedirler.

"**Nefs-i Vahide,**" Hüve'nin bir arzuyu ilâhiyesidir, "**Musavvir**" sırrıdır. Nitekim arzular nefistendir denir. İnsanın görünme sebebi olan Nefs-i Vahide'yi kendi Nefs'inde zikretmek ile, yani daha ileri bir anlatımla; Hüve'nin Musavvir'indeki Nefs-i Vahide olan insanın yaratılış arzusunun zikri ile Hüve tahsin olunmaktadır. Çünkü Nefs-i Vahide'nin tasavvuru Hüve'dir.

İnsanda Ruh daima Allah'ı ister, Nefs başka taraflara çeker. Ruh Nefs'in arzularına talepkâr değildir. Talep, Nefs'den gelir. Nefs, istek ve arzuların menşeidir. Bu durumda âlemlerin, yaratılmasında Nefs'in faaliyet gösterdiği aşikâr olmaktadır. Haddizatında Musavvir'de tasavvur edilen insan, cennet, cehennem, dünya ve diğer varlıklar Nefs'ten halk olmuştur. Bunların meydana gelebilmesi için Nefs'in fiiliyatta olması icab ederdi.

Ruh'un talepkârlığı ve tenezzülü yoktur. Hiçbir şeye ihtiyacı ve bağılılığı da söz konusu değildir. Bir iş yapıldığı zaman, '*bunu bana ruhum yaptırdı*' denilmez, '*nefsim yaptırdı*' denilir. O'nun için; "**Ya Rabbi! Ben nefsimi zulmettim.**" denir. Ruh daima özelde kalır. Nefsanî tatbikatı yapan nefistir. Bir insanda Ruh da vardır nefis de.

Allah'ımız hem ruhu hem de nefsi kendisinden lütfetmiştir. Diğer varlıklara nefisinden verdiğine dair bir bilgi yoktur. Bunun nedeni, nefsin çeşitli arzularının '**İnsan**'da tatbikat bulacak olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer varlıklar, Allah'ın kendilerine lütfetmiş olduğu sıfat ve vasfı yerine getirmekle mükelleftirler. Ancak İnsan çok yönlü olarak nefsin arzularının tatbikat noktası olacağından bu vasfı kendisine verilmiştir. Onun için Allah'ımız, İnsan'ın nefsin hakikatini tam olarak idrak edemeyecek olma-

sından dolayı nefis tatbikatında ortaya çıkan bazı olumsuzlukları afv ve mağfiret edeceğini beyan buyurmuştur.

Nitekim Kur'an-ı Kerîm'in Ahzâb sûresi 72. âyetinde;

"İnna aradne'l emanete ale's semavati ve'l ardi ve'l cibali feebeyne en yahmilneha ve eşfakne minha ve hamelehe'l insanü innehu kane zalumen cehulen."

"Muhakkak ki biz emaneti göklere ve yere ve dağlara arz eyledik ama onu yüklenmekten çekindiler ve onlar endişe ettiler. Ve 'el İnsan' onu yükledi. Muhakkak ki insan zalumdur, cehuldür."

buyrularak, insanın "**cehul**" olduğu ifade edilmiştir. Onun için bu sıfat ve vasıflar insanda tecelliyat bulmuştur.

Hz. Hatice Validemiz, Sevgili Efendimiz için çok kıymetlidir. Çünkü Hz. Hatice, Efendimizin kendi nefsi görünmesidir. Bu yüzden İslâm'ı ilk kabul ve tasdik eden Hz. Hatice olmuştur. Bütün maddi zenginliğini Sevgili Efendimizin emrine veren Hz. Hatice çok hususîyededir. Ancak Nefs-i Küll'ün ağırlığını

nefsi bakımdan Hz. Fâtıme yüklenmiştir. Efendimizin soyu da Hz. Fâtıme'den yürümüştür. Kızı olması hasebiyle Hz. Fâtıme Sevgili Efendimize hiç itiraz etmemiş ne derse kabul etmiştir. Böylelikle Nefs-i Vahide'nin en mütekâmil noktası, Ruh-u Küll'ün ekmel mükemmel mümessil noktasına tam tabiiyyet göstermiştir ki, Hz. Fâtıme Validemizin isimlerinden olan "**Sıddıka**" O'nun babasına olan sadakatini işaret eden bir isimdir.

Hz. Fâtıme Validemiz ile nefis makamı Hatim olmuştur. İlmen bir noktaya gelindiğinde bazı kimse-lerin söylediği gibi, o bundan, şu şundan efdaldır değerlendirmeleri yapılmamalıdır. Bu yanlış ve yerinde olmayan bir davranıştır. Burada, Allah'ımızdaki isimlerin kemalât noktaları açılıp, anlatılmaktadır. **Hatmül Velâyet**'te bu hususlar var ve bu isimler icraattadır.

Kadın da, erkek de bir noktada mütalaa edil-melidir. Hüve, Ruh'ta Sevgili Efendimizi, Nefs'te ise Hz. Fâtıme'yi tespit buyurmuştur. Sevgili Efendimizin ilâhî âleme intikalinden 6 ay sonra Hz. Fâtıme'de Hakka yürümüştür.

Bir insanın manevî idrake gelebilmesi için, Hz. Fâtıme'deki Nefsî makamı kabul ve tasdik etmesi icap eder. Bu şekilde bir kabul ve tasdik olursa bun-

lara "**Sabikûn**" denilir. İnsan Allah'a göre eksiktir. Bu insanın Allah'ın kulu olduğunu gösterir.

Ruh-u Küll tatbikatı, Hatemen Nebiyyin olan Sevgili Efendimizde ayan olurken, bu sırların açıklanması da **Hatmül Velâyet** noktasında anlatılıp idrake getirilmektedir. Hatmül Velâyet her şeyin menşe-i hakikatini ortaya koymaktadır. (Hepiniz Hüve'ye döndürüleceksiniz sırrı, yani "**Hatem**" sırrı.) İlim ve idrakte, Hüve noktasına gelindi ise, o zaman zahir olan dünyevî yaşam da, âlemler de hatme ermiş demektir. Dünyevî ilim ve yaşam ilâhî ilme tâbidir. Yaratılmış olan her şeyin ilmi Allah'ın ilm-i ilâhîyesine ve Hüve'nin hususîyetlerine tâbidir. Böyle bir durumda, **Hatmül Velâyet**'in ortaya koyduğu tatbikat Hatem bulmuştur, ilerisi olmaz. Hatmül Velâyet'te Hüve noktası zâtiyet noktasının tamıdır. İşler bu noktaya geldiğinde insanlar dünyaya zaman biçmeye kalkmaktadırlar. Onun için Hatmül Velâyet noktası ile ilgili olarak; "**Ebu'l Vakt**" zuhur etmiştir. Yani "**Vakt'in Babası**."

Hz. Fâtîme'nin Şah-ı Velâyet İmam-ı Ali ile olan evliliği velâyette nasıl bir nefis anlayışı olmalıdır hususunda tam bir manevî örnektir. Hz. Peygamberimiz Deryayı Nuru Muhammed'in mümessil noktası olduğundan, "**Allah önce benim nurumu benim nurumdan da bu âlemleri yarattı**." sırrınca,

tabidir ki nefsi hakiki O'ndan tahsil edilir. Sevgili Efendimiz Hz. Fâtîme'ye nefsin nasıl olması lazım geldiğini öğretmiştir.

Deryayı Nuru Muhammed'de Allah'ımızın bütün arzuları (ruh, nefis, velâyet, risalet, nübüvvet) vardır. Allah'ımız insan denilen varlıkta kendi hasletlerini temaşa etmek istemiştir.

Peygamber Efendimizin "**Allah Teâla beni, Ali'yi, Fâtîme'yi, Hasan ve Hüseyin'i bir nurdan yarattı.**" buyurması onlardaki hakikat-ı ilâhîyeyi en iyi bilen nokta olduğunu aşikâr kılmaktadır.

"**Nefs-i Küll**" mevcudatın nefislerini câmi ve nefis kemalatına sahiptir. Muhitî arzu ve irade kemalatına sahibiyetinden Hakkın irade elidir. Bundan dolayı "**Kahirîyyet**" sırrına sahip ve maliktir. "**Nefs-i Küll**"ün yeryüzünde en mükemmel nokta-i mümessilesi Hz. Fâtîmetü'z Zehra'dır.

"**Nuru Muhammed**"e "**Nuru Celâlet**", "**Nuru Melahat**", "**Nuru Fahamet**", "**Nuru Besamet**" ve "**Nuru Beşâset**" isimleri verilir.

Bu nurların yeryüzünde en mükemmel mümessilleri "**Pençe-i Âl-i Âba**" olup;

Nuru Celâlet'i Cenâb-ı Muhammed
Nuru Melahat'i Cenâb-ı Fâtimetü'z Zehra
Nuru Fahamet'i İmam-ı Ali
Nuru Besamet'i İmam-ı Hasan
Nuru Beşâset'i İmam-ı Hüseyin
temsil ederler.

Kadın ile erkek hakikatte Nefs ile Ruh'un temsilidirler. Ruh ve Nefs'in birleşmesinden doğan varlıkların müspet ve menfinin doğması ve idrake gelmesi için bu düşme hâli bir terakki vesilesi kılınmıştır.

Çocuk, anne ve babayı bir mütalaa ederse güzel bir noktaya gelir. Hüve'nin müdahalesi, bu ikilik gibi görünen hâli tevhide tahvil ederek bu idrakin kemale ermesini sağlamıştır.

Nefiste her türlü arzular vardır. Sevgili Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde; "**Ben nefsimi Müslüman ettim.**" buyurmuştur. Yani kendisindeki nefsi hasletleri, ruhî hasletlere tâbi kılmıştır. Nefs kişinin asliyyet-i ilâhiyesidir. nefsi öldürmek değil nefsi idrak etmeye çalışmak gerekir. Nefiste iki türlü hususîyet vardır.

Nitekim, "**Hayrihi ve şerrihi min Allahû Teâla**" denilmektedir. Nefs'de, insana hem hayrı ve güzelliği, hem de makbul olmayan noktaları tatbik

ettiren bir taraf vardır. Sevgili Efendimiz; "**Ki-
şî Allah'ın makbul tutmadığı arzularını
Allah'ın arzusu şekline getirdiğinde ve o ar-
zuları Allah'ın arzularına tâbi kıldığında gü-
zel bir noktadadır,**" buyurmuşlardır.

Nefs, aslında nefasetten gelen, "**Enfes**" anla-
mına gelen bir kelimedir. Ama bu noktayı ve gü-
zelliği idrak edebilmek için bunun zıddı olan bir
noktanın da zuhurda olması lazımdır. İnsanda Nefs,
iyiyi de emreder kötülüğü de, ama, iyi olmayan tat-
bikata, "*Bunu bana Allah yaptırdı.*" diyemeyiz. Çün-
kü iyilik ve kötülük kulluk makamındadır. Güzellik
ve çirkinlik bizler içindir. Fenalık olarak tanımla-
nanlar sonradan icad olmuş arızî yani geçici şeyler-
dir, devamı yoktur. Çünkü bunlar insanları terakki
ettirmeye vasıtadırlar. Terakki tamamlandığında or-
tadan kalkarlar, amaç insanın tekamül etmesidir. İş-
te Allah'ımız bu ilâhî nefsi ruhaniyetine dâhil edip,
cem etmiştir. Yani tevhide getirmiştir. Nefis te
tekâmül ederek ruha uygun bir şekle gelebilmek için
nefsin tatbikatında hayrı ve şerri temsil eden nok-
talar zuhur ettirmiştir. Çünkü Allah'ta arzu vardır
ama '**Nefs-i Emmare**'yi '**Nefs-i Hakikî**'ye tâbi kıl-
mıştır. Rabbimiz dilerse Nefs-i Emmare'ye müdahale
edip tekâmül ettirir ve onu velâyet noktasına kadar
getirir. Böylelikle Nefs-i Emmare velâyetin rahmet
nazarı ile selâmete çıkmış olur. Nitekim bir hadis-i

kudsîde Rabbimiz “**Rahmetim gadabımı geçti**” buyurmuşlardır. Bu konuların hepsi **Hatmül Velâyet**’te bir noktaya gelerek idrak olunmaktadır.

Hz. Fâtimetü’z Zehra Validemiz ile Hz. Ali Efendimiz arasında, "*itaat meselesi*"nden dolayı küçük bir kırgınlık olur. Hz. Fâtîme Validemiz; "**Ya Ali! Ben sana latife etmişim, anlamadın mı?**" der. Hz. Ali Efendimiz ise; "**Yok, sana kırıldım. Ben senden böyle sözler ummazdım.**" şeklinde karşılık verir. Bunun üzerine Hz. Fâtîme, kendisini affettirmek için Hz. Ali Efendimizin etrafında yedi defa Kâbe’yi tavaf eder gibi, döner, döner, döner... Ve ekler: "**Sen kırgın olursan, ben ehl-i nârdan olurum ya Ali! Bana hakkını haram etme.**"

"**Bin defa helal olsun.**" der Hz. Ali ve onu başışlar. Fakat yine de Hz. Fâtîme’nin kalbi mutmanın olmaz. İndallah mesul oldum mu acaba diye, Peygamberimize sormak için koşar. Resûlullah Efendimiz (s.a.v)’e yolda rastlar. Efendimiz onun bu telaşeli halini görünce sorar: "**Ne oldu Fâtîme?**" Hz. Fâtîme, eşiyle arasında geçenleri bir bir Peygamber Efendimize anlatır. Onunla helalleştiğini söyler: "**Fakat yine de indallah, onun hakkı tamam mı? Allah’ı razı edebildim mi? Daha hakkı bende kaldı mı? diye sormak için geldim ya Resûlullah!**"

En çok sevdiği ve, "**Kim Fâtîme'yi üzerse Beni üzer.**" buyurduğu kızı Fâtîme'ye hitaben şöyle buyurur Sevgili Efendimiz: "**Hakkın helal olmuş ya Fâtîme. Tamam, korkma! Ama eğer kocan sana kırgın olsaydı ve sen buraya gelirken de emr-i Hakk vaki olup yolda ölseydin, senin cenaze namazını kılmazdım.**" (*Yahyalı Hacı Hasan Efendi; Sohbetler Yeni Dünya Derg.*)

Buradaki mânâ, nefsi temsil eden kadının, ruhu temsil eden Âdem'den yaratılmasının bir ikrarı olsa gerektir. Böylelikle Âdem'in de kendi vatanı aslisi olan Allah'ı zikir ve tavafında aynı hakikatin mevcut olduğu aşikâr olmaktadır.

Hz. Fâtîme Validemizin Sevgili Peygamberimize bu olayı anlatması, Allah'ın ilâhî nizamına ne kadar dikkatli olduğunun da bir teyididir.

Hz. Fâtîme'nin, kocası Hz. Ali'yi tavaf etmesindeki hususiyet, Allah'ın bu nizamını kabul ve ikrar etmesinin bir remzi olarak görülmelidir. Nasıl ki Kâbe'yi tavaf da, Allah'ın sırr-ı Âdem'de görünmesinin ve Âdem'in kalbinde açılmasının tasdik ve kabulünün bir remzidir. (*Kalb-i Mümin Beytullah sırrı*)

Kadının kocasındaki Âdem sırrını tasdik etmesi karı ve kocayı tevhide getirir. Çünkü her iki gönül

de Allah'ta birleşmişlerdir; aslolan, bu fikriyatı kabul ve ikrar etmektir. Bu sırrı idrakte, kocanın da büyük sorumluluğu vardır. Kocanın, Hz Âdem sırrındaki hususiyeti idrak etmiş, Allah'a bezm-i elest'te vermiş olduğu sözü yerine getirmiş olması gerekir.

Kur'anda yevm-i kebirin anlatımında; "**O zaman, nefisler birleşir**" (*Tekvir 7*) buyrulmaktadır. Bu âyet yukarıda zikrettiğimiz ilâhi tevhid sırrına işarettir. Bu idrakte olanlar bu âyetten nur almış olanlardır.

Hz. Fâtıma Validemiz için; "**Cennet Hanımlarının Seyyidesi'dir**" buyrulmuştur. Hz. Fâtıma'yı örnek alan hanımların "**Seyyidelik**" vasfından nur alabilmeleri için, Hz. Fâtıma'daki bu sırrı tasdik etmeleri terakkiye vabestedir.

Şüphesiz ki Hz. Fâtıma, mümine hanımlara şefaati olarak görünecektir. Bu bir anlamda onlardaki eksikliklerin de Hz. Fâtıma ile tamama ereceğine işarettir.

Bir insanın Hüve'ye göre tam olabilmesi için nefis ve ruhu aynen kabul etmesi icap etmektedir. Eşlerin birbirlerini bu idrakte benimsemesi onların da bu kemale ermesine vesiledir. Bu kabul ve tasdik kulluğun hakikatinin ortaya çıkması anlamına gelir.

“**Nefs-i Küll**”, mevcudatın nefislerinin câmi (bütün nefisleri cem eden) ve nefis kemalatına sahiptir. Bu bakımdan Nefs sahibi olan kadının, Hz. Fâtîme'tüz Zehra Validemizin Nefs-i Küll makamını kabul ve tasdiki icap eder. Kadın, kendisindeki nefsin tam olması için bu makamı tasdik etmelidir. Kadının ruha tâbi olmak istememesi, ruh sahibi insanın da nefis sahibi insanı ezmeye kalkması ve onu köleleştirmeye çalışması makbul değildir. Nefs sahibi insanın "**Ben ondan hâsılım.**" düşüncesi makbuldür. Yoksa nefsin ruha ruhun nefse tahakkümü ve zorlaması doğru değildir. Ruh da nefiste Allah'a aittir. İki si bir araya geldiğinde Rabbimizin kendi asliyyetinin hakikati ayan olup ortaya çıkar. Kelime-i Tevhid şartını yerine getirmeden insanın namaz kılması nasıl garip bir durum ise, bu çekişmede öyle gariptir. ‘**Ruh**’ ve ‘**Nefs**’ konusunda çekişmeyi bir kenara bırakmak gerekmektedir. Rabbimizin bu tatbikatını tasdik önemlidir. Mecburi bir halden dolayı kusur işlendiği zaman; "**Ya Rabbi! ben bunu yapamadım kusur bendedir.**" demek ayrı bir konudur. Ancak kabul etmemek, itiraz etmek Allah'ımızın nizam-ı ilâhîyesine itirazdır ki, bu kabul görmez.

İnsan denilen varlığın Allah'ın bu hususîyetlerini kendisinde cem etmesi lazımdır. Bu noktaları kabul ve tasdik etmek velâyet kapısını açar ve insanı selâmete çıkarır. Bu yüzden bazı kadınların erkek varlığını reddetmek amaçlı lüzumsuz çıkışları ilâhî

yolda eksik kalındığını göstermektedir. Bu noktalar tasdik edilmeden manen terakki etmek mümkün değildir. Evliliği kabul etmeyen, buna ne lüzum var diyen bazı kadın ve erkekler de, Allah nazarında eksiktirler. Onun için Hz. İsa evlenmediğinden, yani Nefsi ve Ruh'u bir bütün olarak tatmadığından Allah'ımız O'nu yeryüzüne yeniden yollayarak bu eksikliğini ikmal ettireceğini bildirmiştir ki, Allah peygamberini ilâhi noktada eksik bırakmaz hükmü yerine gelsin. Ancak şurası muhakkaktır ki, çoğunlukla kadınlar kocasını hakkıyla kabul etmez.

Hz. Fâtime Validemiz eşi olan İmam-ı Ali'ye karşı göstermiş olduğu hanımlık vazifesi ile hanımlık görevini en mükemmel bir şekilde ifa etmiştir. Kadın olarak kocasına yapmış oldukları ile çok hususî bir noktayı ihraz etmektedir.

Bir gün Hz. Fâtime Validemiz, son kalan altı dirhem paralarını İmam-ı Ali'ye vererek çocuklarına yemek almaya gönderir. İmam-ı Ali Efendimiz yolda giderken kavga eden iki kişi görür ve onlara "**Niçin kavga ediyorsunuz?**" dediğinde adamlar biri diğerrinden altı dirhem alacağı için kavga ettiklerini söyler. İmam-ı Ali'de parasını son kuruşuna kadar çıkarıp onlara verir. Evine eli boş gelip olanları hanımına anlattığında Hz. Fâtime; "**Çok iyi yapmışsın, Hakk Teâlâ bize kâfidir.**" buyurur ve kocasına

hiç itiraz etmez. Ancak İmam-ı Ali çocuklarının ve hanımının aç kalmasından dolayı biraz mahzun olur ve dışarı çıkarak; "**Bari Resûlullâh'a gideyim de, O'nun mübârek yüzünü seyrederek üzüntümü unutayım.**" diye düşünür. Bu düşünceyle yürürken, elinde besili bir deve olan bir kimseye rastlar. O şahıs İmam-ı Ali'ye; "**Ya Ali! bu deveyi sana satmak isterim, ucuza satacağım.**" der. İmam-ı Ali "**Param yok**" der, "**Olsun**" der adam; "**bu deveyi sana vermeyi çok istiyorum. 150 dirhem bu deve; al sonra ödersin, nasıl olsa sende param kalmaz**" der ve devenin yularını İmam-ı Ali'nin eline tutuşturur. İmam-ı Ali devenin yuları elinde yürürken başka bir adama rastlamış, adam, "**Ya Ali!**" der, "**Ne güzel bir deve bu. Ben bunu 300'e alayım ne olursun reddetme beni.**" İmam-ı Ali; "**Ama ben bunu 150'ye aldım!**" der. "**Olsun, ben çok beğendim bunu**" der ve 300'e alır. İmam-ı Ali elinde 300 dirhem yürürken tekrar deveyi satan adama rastlar ve adama olan 150 dirhem borcunu öder. Adam; "**Ya Ali! ben demedim mi sende param kalmaz diye**" der. İmam-ı Ali kalan parayla evine pek çok yiyecek alıp getirdikten bir müddet sonra Sevgili Efendimiz Ehl-i Beyt'inin evine gelir ve İmam-ı Ali'ye; "**Gel!**" buyurur; "**Şu deve hikâyesini anlat ya Ali**". İmam-ı Ali olanları anlatınca Sevgili Efendimiz; "**Sen ki ara düzelttin. Allah Cebrail'i ile sana deveyi sattı. Mi-**

kail'i ile de satın aldı. Her kim ki ara yapar, birleştirir, düzeltir, ikilikten insanları kurtarırsa o bendendir ya Ali!" buyurmuşlardır.

Bütün kadınların, kadınlık vasfının en mükemmel mümessil noktasının Hz. Fâtime olduğu bu tatbikatta da görölmektedir. Nefsi temsil eden kadın varlığının nasıl hareket etmesi gerektiği hususunda Hz. Fâtime tam ve en mükemmel bir örnektir.

Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e gelinceye kadar birçok kadın ve erkek zuhur etmiştir. Ancak erkek ve kadın varlığının en mükemmel şekilde zuhur bulması Hz. Muhammed ve Hz. Fâtime validemizde aşikâr olmuştur. Hz. Peygamberimiz hanımlara çok müşfik ve nazikti. Kadınlara karşı nasıl hareket edilmesi gerektiği Hz. Muhammed (s.a.v) ile bilinmiştir. Sevgili Efendimizin zuhur etmesinden önceki devirlerde kadın horlanmış ve dışlanmış bir halde idi. Hz. Muhammed'in zuhur etmesi ile birlikte kadın varlığı gerçek vasfını bulmuştur.

Kadın varlığı çeşitli vazifeler yüklenmiştir. Evlât yetiştirmek kadınlığın bir vecibesidir. Kadınların bir vazifesi de, "**Ruh-u ilâhiye**" olan kocasına karşı yüklendiği vazifedir. Kocasına mutî olan ve hanımlık vecibelerini yerine getiren kadınlar, kadınlık vasfının mânâsına müdrük olurlar. Evlilik, Sevgili

Efendimizin buyurduğu gibi; "**İki bedende tek bir ruh olmaktır.**"

Sevgili Efendimizin anlatmasıyla kadınlık en yüksek noktasını bulmuştur. Çünkü Allah'ımızın bir rahmeti ve bir ikramı olarak, kadına haklarını veren Peygamberimizdir.

Ruh-u Küll noktasının mümessili olan Hz. Muhammed'in bu noktayı açması ile Allah'ımızın arzusu olan kadın varlığı, Allah'ın arzu ettiği kemalât seviyesinde bu vasfı taşıyan bir gönül olarak, Hz. Fâtîme'de tam olarak izhar olmuştur.

Rabbimiz, insan varlığı ile açmış olduğu arzularının, kemalâta gelmesini arzu buyurmuştur. Her insanda bulunan o isimdeki Allah'ın zuhur eden arzularının mümessil noktasına cevap vermesi için, o mümessil noktaya göre hesap vermesi icap eder. Bu bakımdan nefsi temsil eden makama, şu kimsenin nefis hâli nedir? diye sorulsa lazım gelir.

Hz. Fâtîme Validemizin bu hususları bilmesi, bu noktaların Rabbimiz tarafından kendisine lütfedilmesinden dolayıdır. Hz. Fâtîme'nin aynı zamanda manevî bir Mürşid olduğunu, Allah'ımız tarafından O'na Mürşid'lik verildiğini kabul ve tasdik etmek gerekir. Kişiler ufacık bir ilim sahibi olduklarında Mür-

şid'lik yapmaya kalkışıyorlar, hâlbuki Hz. Fâtîme bizzat Allah'ımız tarafından kendisine lütfedilmiş rahmet icabı, ilâhî bir Mürşid'dir ki, cennet hanımlarının efendisidir. Bu ilâhî sırdan olarak, manevî yetişmede nefsi noktalardan geçildiğinde, Hz. Fâtîme Validemiz zuhur ederek tasdik eder. Bu tasdiği manalarında ve kalblerinde alan manevî gönüller artık nefsi makamlardan geçtiklerinden emin olurlar. Çünkü tasdik ve kabul en yüce nefsi makamdan, yani "**Nefs-i Küll**" dendir.

Din birdir ifadesinin hakiki manası şu olsa gerekir: Her şey Nuru Muhammed'den halkolmuştur. İnsan varlığı da "**Ruh**" ve "**Nefs**" olarak hâsıl olmuştur. O halde ruh, "**Deryayı Nuru Muhammed**"in bütün yaratılmış varlıklardaki mümessil noktalarıdır.

Nedense nâs içerisinde kadının nefsi için tuhaf bir anlayış vardır. Kimi kadını hor görür, kimi nefsi ni öldürmeye çalışır. O zaman makbul olacağını zanneder!! Nefsini öldürmekle Allah bilinmez. Çünkü Peygamberimiz; "**Men arafe nefsehu fekad arefe rabbehu - Nefsini bilen Rabbini bilmiştir,**" buyurmuştur.

Bu kitapta nefsin hakikatini açıklamaya çalıştık. Nefsin hakikati anlaşıldığına göre, nefsi ni öldürmek sözünün ilâhî hakikate uygun olmadığı görülmektedir.

Abdullah İbn-i Hamit, Cabir İbn-i Abdullah'tan rivayet etmiştir ki: Resûlullah birkaç gün yemek yemedi. Bu durumdan meşakkate düşen Resûlullah, Hz. Fâtîme'nin yanına gelip; "**Kızım, yiyecek bir şeyin varsa getir yiyelim; ben açım.**" buyurdu. Hz. Fâtîme "**Hayır, Allah'a andolsun ki bir şey yoktur...**" diye cevap verdi. Hz. Resûlullah (s.a.v) oradan ayrıldığında, Hz. Fâtîme'nin komşusu iki tane ekmek ve biraz da et gönderdi. O da onları alıp, bir kabın içerisine bırakıp üzerini örttü. Kendisi ve çocukları yemeğe muhtaç olmalarına rağmen, "**Resûlullah'ı kendim ve yanımdakilere tercih edeceğim!**" dedi. Sonra, Hasan ve Hüseyin'i cedleri Resûlullah'ın (s.a.v) peşi sıra gönderdi ve Resûlullah geri döndü. Hz. Fâtîme "**Çocuklarım sana feda olsun! Allah bize bir şey verdi ve ben onu senin için ayırdım.**" dedi. Peygamber de (s.a.v): "**Getir!**" diye buyurdu. Onu getirip üzerini açtığında kabın (ekmek ve et ile) dolu olduğunu gördü. Bunun Allah'ın bereketi olduğunu anladı. Bunun için Allah'a hamd edip Peygambere salâvat getirdi.

Sevgili Efendimiz; "**Bunu nereden elde ettin?**" diye sorunca Hz. Fâtîme; "**Bu Allah'ın indinden (gelen) bir nimettir, Allah dilediğine hesapsız rızık verir.**" buyurdu. Resûlullah da Allah'a hamdederek şöyle buyurdu: "**Hamdolsun Allah'a**

ki, seni, Beni İsrail kadınlarının en üstünü olanına benzetmiştir. Ona da Allah güzel bir rızık verince eğer o rızktan sorulsaydı; Bu Allah'ın indindedir; gerçekten Allah dilediğine hesapsız rızık verir derdi" buyurmuştur.

Sonra Resûlullah, Hz. Ali'yi çağırdı. O da geldi. Resûlullah, Hz. Ali, Hz. Fâtîme, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ve Peygamberin bütün hanımları o yemekten doyuncaya kadar yediler. Ama kap yine olduğu gibi dolu kalmıştı.

Hz. Fâtîme buyurdu ki: "**Ben o yemekten bütün komşularıma da verdim. Allah ona bereket ve kalıcı bir hayır vermişti. Kaptaki yemeğin aslı, iki tane ekmek ve bir parça etten ibaretti, geri kalanı ise Allah'ın verdiği bereket idi.**" buyurmuşlardır.

“Fe tekabbeleha rabbüha bi kabulin haseniv ve embeteha nebaten hasenev ve keffeleha zekeriyya küllema dehale aleyha zekeriyyel mıhrabe vecede indeha rizka kale ya meryemü enna leki ha za kalet Hüve min ındillah innellahe yertzüku mey yeşäü bi ğayri hısab”

“Rabbi onu güzellikle kabul buyurdu

ve onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi. Zekeriya'yı da ondan sorumlu kıldı. Zekeriya her ne zaman mihraba girdiyse onun yanında bir rızık bulurdu. "Ey Meryem, bu sana nereden geldi?" deyince, "O Allah katındandır. şüphesiz ki Allah dilediğine sayısız rızık verir."

(Al-i İmrân 37)

Hz. Fâtime Validemiz "**Nefs-i Küll**" kemalâtını taşıyan bir gönül noktası olduğundan Nefs-i Küll'deki hususîyetlerin Hz. Fâtime ile ifade edilmesi yerinde olur. Nefs-i Küll noktasını daha iyi idrak edebilmek ancak velâyet noktası ile mümkün olabilir. Hz. Fâtime'nin "**şah-ı Velâyet**" noktasının mümessil noktası olan İmam-ı Ali Efendimizle evli olması nefsi hususların ancak velâyetle bilinip idrak edilirse hakikate varılacağıının bir işareti olsa gerekir. Velâyet O'ndan yürümüştür ki en üstün ve en güzel insanlar O'ndan hâsıldır.

NEFİS NEDİR

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Allah'ımızın Musavvir'inde arzu buyurduğu hususları istek olarak meydana çıkarması arzusu nefistir. Rabbimizin Musavvirde (**Taayyün-ü Evvel**) tasavvur ettiği arzular nefis ismi ile tecelli eder ve meydana getirilir.

Nefis, "**Enfes**" kelimesiyle de ifade edilir. Güzel ve hayırlı hususları istemek ve talep etmek demektir. Allah'ımızın bir varlığa lütfettiği maddî-manevî rızıklara haset duymak ve Allah'ın makbul tutmadığı işleri yapmak hırs ve kindir. Her ne kadar buna "**Nefs-i Emmare**" dense de kötü isteklerin değerlendirilmesini başka kelimelerle ifade etmek mümkündür. Nefis istek ve arzuları ifade eden bir isim olsa gerekir ki, bu isim Allah'a ait bir isimdir. Nefis, Allah'taki, arzuların ve isimlerin bir tecellisi olarak bilinmelidir. Hz. Havva yaratılmadan evvel Hz. Âdem'de hem ruh hem nefis birlikte olarak "**Âdemüskün**" idi.

Tekvir sûresi 7. âyetinde;

"Ve ize'n nüfusü züvvicet"

"Ve nefisler birleştirildiğinde" buyrulmaktadır. Yani Âdem'lik bu tatbikatta bir isimdir ki, Allah'ın tecellisidir.

Allah'ımız her şeyi isimlerle yaratmıştır. Yani her şeyi isimlendirmiştir. Allah'ımızın "**Ruh**" ismi de var, "**Nefs**" ismi de var. Allah'ımız; "**Ben bir insan yaratacağım.**" buyurduğu zaman, kendisini temsil edecek bir varlık yaratmayı arzu etmiştir. Onun için Âdem'i yaratmıştır. Âdem'e de "**Âdemüskün**" buyurdu, yani, "**Âdem dediğim varlık benim**" demek istedi. Sonra daha ileri tatbikata geçerek bu isimlerin kemalat bulması ve güzel bir noktaya gelmeleri için, her ismin cismanî olarak da görünmesini arzu etti. Her ismin bir varlık olarak görünmesi o ismin kemalat bulması demektir. Bunun için de Rabbimiz Âdem'e nazar etti. Bütün varlıklar çift yaratıldığı halde Âdem tek kalmıştı. O zaman; "**Ey Âdem! Sana ruh ve nefis verdim ancak sendeki nefsin kemalat bulması için cismanî olarak görünmesi icap etmektedir.**" buyurdu ve Âdem'e lütfettiği nefisten Hz. Havva'yı halketti.

Hz. Âdem cennette sakin olduğunda kendisinde Ruh da vardı, Nefis de. Ancak Hz. Âdem'deki nefis "**Sekinet**" halinde idi. Hz. Havva'nın yaratılması ile bu nefis Allah'ımızın programı icabı fiiliyata başlamıştır.

İnsan taşımış olduğu hasletleri tatbik edip yaşamadan o hasletlerin hakikatini idrak edemez onun için Allah'ımız, insanı yaratmış, bütün vasıfları vermiş, fakat insan dediğimiz varlığın tekamül edip kemalat bulması için de kendisine verdiği nefsi ayrıca bir varlık olarak meydana getirmiş ve kadın varlığı yaratılmıştır. Allah'ın yaratmış olduğu Âdem birdir, ama kendisindeki nefsi idrak edebilmesi için Allah'ımız nefsi bir kadın olarak meydana getirmiştir. Kadın da Âdem'e baktığı zaman ruhun ne olduğunu idrak etmesi gerekir. Bu isimlerin cismaniyet olarak zuhur etmesi bu hasletlerin mânâsının idrak edilmesini sağlamaktadır.

İnsanlar sahip oldukları çocuklarındaki hasletleri dahi tam olarak idrak edememektedirler. Bu, Allah'ımızın namütenahiliğini gösteren bir hususiyettir.

Rabbimiz; "**Ben bir kadın yaratacağım**" buyurdu ve Âdem'deki nefisten, Âdem'deki nefsin kemalat bulması için, nefsi kadın olarak yarattı.

Nahl sûresi 72. âyetinde;

"Vallahü ce'ale leküm min enfüsiküm ezvacen..."

**"Ve Allah sizlere nefislerinizden zevce-
ler kılmış..."** buyrulmaktadır.

Bu durumda bir kadının kocasını kabul etmesi aslını inkâr gibidir. Karı-kocalık hususi bir konudur. Esasta kadının kendisini erkeği ile bir bütün kabul etmesi ve erkeğinde kendini kadınla birlikte bir bütün olarak kabul etmesi gerekmektedir. O zaman kadın da, erkek de ilâhî kemalat bulmuş olarak cennete girerler. Kadınların çoğu bu durumu kabul etmemektedirler. O zaman da ilâhî kemalattan yoksun olarak ahirete intikal ederler ki, takdir ve hüküm Allah'ındır.

Allah'ımız kendi nizamına itirazı makbul tutmamakta ve kabul etmemektedir. İnsanlar Allah'ın nizamına karşılık kendi akıllarından icad ettikleri nizamların yürürlükte olmasını istemektedirler. Ancak Allah'ımızın bu ilâhî tertip ve programını kabul ve tasdik ettiği halde şartları icabı yerine getiremeyen kimseler, Allah'ın nizam-ı ilâhiyesi içerisindeki hükme tâbi olurlar.

Nefs-i Küll noktasının mümessili olan Hz. Fâtîme Validemizden zuhur eden tatbikatlara nazar-ı dikkat edilirse, O'nun fevkalade bir hanım olarak kocasına hiç itiraz etmediği ve o ne derse tam bir tâbiyet gösterdiği; nefis olarak bir hanımın, ruh ola-

rak kocasına nasıl davranması gerektiği konusunda en mükemmel bir örnek teşkil ettiği muhakkaktır. Bu sebeple bir kadının "**Nefs**" ve "**Ruh**" idrakine gelebilmesi ve terakkisi için Hz. Fâtîme Validemizi örnek alması icap etmektedir. Muhakkak ki insan varlığında "**Ruh**" ve "**Nefs**" birlikte bulunmaktadır. Esasta ruh ve nefis ayrı ayrı varlıklar değil, bilakis Allah'ımızın tatbikatına mazhar olan zuhurat makamlarıdır.

Allah'ımızın Musavvir'indeki arzularının tatbikata koyduğu isim Nefis'tir. Yani Allah'ımızın isim ve sıfatlarının tatbikat mahalli nefistir. Eğer insanda nefis olmasaydı yalnızca ruh olarak görünürdü. Hz. İsa Peygamberde olduğu gibi, "**Ruhullah**" tecellisine mazhar olarak evlenmeye, dünyevî arzulara ve hatta *-zaruri ihtiyaçtan hariç olmak üzere-* yemek yemeye bile ihtiyaç duymazdı. Ancak bu hal esasta bir eksiklikdir. Vücut feyizlerinde eksik kalmaktır. Nitekim Allah'ımızın Hz. İsa'yı ikinci defa yeryüzüne göndererek vücut feyizlerini ikmal edeceğini Hz. Abdülkadir Geylani Sultanımız **Fethü'r Rabbani** kitabında bildirmiştir.

Kemal bulmak Ruh ve Nefs tatbikatında tamam olmakla mümkündür. Birinde eksik olmak kemalata engeldir. Ancak nefis tatbikatında hayır da vardır şer de....Nefis hayrı da şerri de tanıyacaktır.

Şerri tanınması hayrı öğrenmek içindir. Şerre takılıp kalması için değil!.

Şu halde nefis hayırlı, yahut şerli olabilir. Şüphesiz ki hayırlı olan nefis, Allah'ımızın makbul tuttuğu nefistir. İşte burada Allah'ımız, makbul nefsin nasıl olması gerektiği hususunda bizlere bir örnek vermektedir. Bu örnek insan, **Nefs-i Vahide** makamını temsil eden Hz. Fâtime Validemizdir.

Mükemmel nefis tatbikatının mümessil noktası olan Hz. Fâtime, gerek babasına olan davranışlarında, gerek kocasına ve çocuklarına olan davranışlarında Allah'ımızın makbul tuttuğu nefsin nasıl olması gerektiğinin en ekmele örneğini vermektedir.

Hz. Fâtime Sevgili Efendimizin huzuruna bournunda bir gerdanlıkla gelir. Bunun üzerine Efendimiz kızı Fâtime'ye şöyle buyurur: **“İster misin ki halk desin Peygamberin kızı elinde cehennemden bir zincir taşıyor?”** Hz. Fâtime derhal kolyeyi satar parasıyla bir köle satın alıp azat eder. Efendimiz de sevincini şöyle izhar eder: **“Fâtime'yi cehennem ateşinden koruyan Allah'a hamd olsun.”**

Hz.Fâtime Validemiz bütün Müslümanların nefsi terakkisine ve irşadına bir örnek teşkil ettiğine

göre aynı zamanda nefis yönünden Mürşid olarak tatbikat yapmaktadır.

İrşad makamı, ancak ricalden olanlara verildiği halde Hz. Fâtîme Validemize bu vazifenin verilmesi onun ne kadar hususiyette bir veliye olduğunu göstermektedir. Nitekim Sevgili Peygamberimizin, nefsi makamını tespit etmek istediği kişiler hakkında, Ashab-ı Kiram'a ve Hz. Fâtîmeye danıştığı haberlerde variddir.

Manevi yetişmede nefsi noktalardan geçildiğinde, gerek ilham olarak, gerekse manada ve hat-ta şuhud olarak Hz. Fâtîme Validemizin zuhur ettiği ve nefsi makamı tasdik ettiği ehline malumdur.

Şurası bilinmelidir ki, manevîyatta Hz. Fâtîme Validemizden tasdik almadan yetişmek, irşad makamına oturmak mümkün değildir. Bu anlatımlar Hz. Fâtîme'nin Allah'ımızın **Esmâ-ü'l Hüsnâ**'sından bir isim olarak tatbikat yaptığına örnek olarak yazılmıştır.

İnsan âlemlere nazire olarak yaratıldığına göre ve Allah'ımız insana bizzat kendi ruhundan ve nef-sinden lütfettiğine göre, bütün nefislerin özü insan-dır. Dua edilirken; "**Allah'ım nefsin şerrinden sana sığınırım.**" diye münacatta bulunulur ancak,

"Ruhun şerrinden sana sığınırım," denilmez. O halde tatbikat nefisten kaynaklanmaktadır. Nefis İnsanda ve cinde vardır, fakat meleklerde yoktur. O sebeple melekler günah işlemez ve sorumlu değildirler. Bununla birlikte insanlara ve cinlere verilen nefsin Allah'ın arzuyu ilâhîsine uygun bir şekilde tatbik edilmesi gerekir. Buradaki hususiyet, nefsin Allah'ın arzuyu ilahisine uygun bir şekilde tatbikata koyulamaması ile günah ve suçun ortaya çıkmasıdır ki, nefsin bu vazifesi insanın tekamülü için gereklidir. Ancak bu tatbikat Allah'ın arzusuna göre olmalıdır. Onun için kul muhakeme edilir.

Allah'ımızın arzuyu ilâhîsi olarak Hz. Fâtîme Validemizde tatbikata giren nefis programındaki fiiliyat müspet-menfî olarak icra olunmaktadır. Müspet ve menfîye hüküm verecek olan nokta gene bu taayyün ve düşüncedir. Hz. Fâtîme Validemizdeki nefsin hususiyeti Allah'ın arzusuna göre bu tatbikatı yapacaktır. Allah'ımızdaki bu arzunun hususiyeti Hz. Fâtîme Validemizle ayân olacaktır.

Bir kardeşle zuhur eden; **"Yevm-i kıyamette ilk yaratılacak olan Nefs-i Küll'dür."** beyan-ı ilâhîsi insanların dünya yaşantılarının değerlendirilmesinin yapılmasında Nefs-i Küll noktasının tatbikat göreceğini işaret etmektedir. Bu değerlendirmede nefsin yaratılmış olması icap eder. Bu durumda

"**Nefs-i Küll**" noktasının mümessili olan Hz. Fâtîme Validemizin bu tatbikatta görünmesi icap etmektedir. Hâlbuki değerlendirmeler başka şekilde olmaktadır. Nefis iyi midir, kötü müdür şeklinde değerlendirmek eksik bir idraktır. Nefis iyi de söyler kötü de söyler. Nefiste hayır da vardır şer de vardır. Ruh ise her daim tenzihdedir. Onun için erkek varlığında da nefis vardır. İyilik ve kötülük erkekte de tatbik görüyor. Onun için aslolan nefsi Allah'ın istediği şekilde tatbik etmek olsa gerektir. Nefsaniyet kadınlarda ağırlıklı olduğu için Allah'a göre nasıl hareket edilmesi lazım geldiği noktasındaki mükemmel örnek Hz. Fâtîme Validemizdir. Onun için "**Nefs-i Küll**" denilmektedir. Bu tatbikatta Hz. Fâtîme Validemiz makbul ve örnek olan nefistir.

Kişiler, nefsi ve ondaki hususiyetleri tam olarak idrak edememektedirler. Misal olarak, Allah'ın bizlere yemek için lütfettiği bir sebze olan karnabahar, eğer alınıp çiçek olarak vazoya konulursa bu uygun bir hareket olmaz. Yani Allah'ımızın bizlere lütfettiği nimetleri yine O'nun nizamına uygun olarak değerlendirmek icap eder.

Allah'ımızın pek büyük bir rahmeti olarak irsal olunan peygamberler, nâsa nefsi nasıl tanımasını gerektiğini ve nefisteki Allah'ın murad-ı ilâhîyesini anlatmaya çalışmışlardır.

Nefis, Allah'ımızdaki bir arzudur. Kişiden zuhur eden isteme arzusu nefisten kaynaklanmaktadır. Nefis, nâs tarafından değişik bir şekilde değerlendirilmektedir. Nefis noktası sadece kadın olarak değerlendirilirse, bu eksik bir değerlendirme olur. Nefis sadece kadın varlığındaki bir hususiyet olarak değil, erkek varlığında da tatbikatta olan Allah'ımızın bir arzuyu ilâhîsi olsa gerektir.

Nefsi, sadece dünya yaşamı içerisinde değerlendirmemek icap eder. Nefis ilâhî ilim noktasında mütalaa edilirse Allah'ın nizamı içerisindeki bu arzuyu ilâhînin hakikati ayan olur.

Kur'an'da bazı âyetlerde nefisten bahsedilmiştir. Ancak bugüne kadar nefsin tam bir tarifi yapılmamıştır. Çünkü nefiste zıt sıfatlar olduğu gibi nefaset de vardır. Nefis çok yönlüdür. Bu çok çeşitli sıfatların birlikteliği nefis olmaktadır.

Allah'ımız Sâd sûresi 72. âyetinde;

"Feiza seveytühu ve nefahtü fiyhi min rühıy fekau lehu sacidiyn."

"Artık 'Hû'yu tesviye edip ve ruhumdan içine nefhettiğimde secde ederek ona doğru dönün."

Secde sûresi 9. âyetinde ise;

"Sümme sevvahü ve nefeha fiyhi min rühîhi ve ceale lekümü's sem'a ve'l ebsare ve'l efideh kaliyen ma teşkürun."

"Sonra onu tesviye eden ve ona ruhundan nefheden ve sizlere kulaklar ve gözler ve fuadlar kılan. Ne az şükrediyorsunuz?" buyurmaktadır.

Böylelikle Allah'ımız insana ruhundan ve nefsinden lütfettiğini bildirmektedir. İnsanı diğer varlıklardan farklı kılan, Allah'ımızın bu lütfudur.

İslâm müfessirleri nefis konusunda aşağı yukarı birbirine çok yakın yorumlar getirmişlerdir. Bu yorumlarda nefis bir cisim midir? diyenler de olmuştur. Ancak nefsi Allah'ımızın insandaki arzuyu ilâhîsinin bir tatbikatı olarak değerlendirmek daha yerinde olsa gerektir. Ruhun ve nefsin tekamülü için bu tatbikat yapılmaktadır. Rabbimiz böylelikle ileri geri nice tecelliler ile ruhun ve nefsin tekâmülünü tatbikata koymaktadır.

Enbiya sûresi 35. âyetinde,

"Küllü nefsin zaikatü'l mevti ve neblu-

***küm bi'ş şerri ve'l hayri fitneten ve iley-
na türce'un."***

**"Her nefis ölümü zevk eder ve biz onla-
rı bir imtihan olarak ve hayır ile sınarız
ve bize rücu ederler,"** buyrulmaktadır.

Bu Allah'ımızın nefisteki arzuyu ilâhîsinin o isimde görünme arzusu olduğunu işaret etmektedir. Nefis arzuların görünme mahalli ise yeni arzuların intikali o arzunun hitama ermesi mânâsınadır.

Hz. Âdem'de mevcut olan nefsin tatbikatı Hz. Havva'da tecelli ettiğine göre, nefsin tatbikatının ağırlık noktası kadın varlığı olmuştur. Bu durumda Deryayı Nuru Muhammed'in mümessil gönül noktası olan ve Ruh-u Küll hususiyetinin mazharı Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizde ruh ve nefsin hakikatinin mevcut ve mahfuz olduğu muhakkaktır. Deryayı Nuru Muhammed'de her şey - *ruh, nefis, velâyet, nübüvvet, risalet-* cemdir. Nefs-i Küll noktası velâyette tatbikata girecektir. O halde Ruh-u Küll'de, Nefs-i Küll'de Deryayı Nuru Muhammed'de cemdir.

Hz Fâtîme Validemizin Nefs-i Küll noktası olarak Allah'ımızın arzu ettiği şekilde tecelli etmesi ile Sevgili Peygamberimiz bu hususiyeti idrake getirmiş ve Allah Dini'ni vâ'z eden ***Hatemen Nebiyyîn*** ola-

rak, Allah'ın bu programını en güzel şekilde izah etmiştir.

Ruh'un da, nefsin de melcei ve mebdei Deryayı Nuru Muhammed'dir. Allah Dini'nin kemale ermesi için bu iki ismin en ileri ve en mükemmel noktadan zuhur etmesi icap etmekteydi. İşte "**Nefs**" noktasının kemalatı ile zuhuru Hz. Fâtîme Validemiz ile âyân olmuştur. O zaman Hz. Muhammed (s.a.v) Allah Dini'ni ve güzel ahlâkı tamamlamış oldu.

Hz. Fâtîme Validemizin yüklendiği görev Hz. Peygamberin yüklendiği ilâhi vazifesinde çok önemli bir faktördür. Bu da Allah'ımızın; "**Ben kuluma ruhumdan ve nefsimden verdim.**" noktasındaki hakikat-i ilâhiyeyi işaret etmektedir. Nasıl ki, Peygamber Efendimiz, "**Ene medinetül ilmi ve Ali bâbuha - Ben ilim şehriyim, Ali o'nun kapısıdır.**" buyurduysa nefis noktasının hakikati Hz. Muhammed'de mümessil noktası da Hz. Fâtîme'de zuhur etmiştir.

"**Ruh-u Küll**" olan Sevgili Efendimiz, Deryayı Nuru Muhammed'in ekmel mükemmel görüldüğü bir gönül noktası olarak, Allah'ımızın namütenahi hususiyetlerinin intişar ettiği eşsiz bir ilâhi gönüldür. Hz. Peygamberimizde "**Ruh**" da var "**Nefs**" de var. Hz. Peygamberimizden meydana gelen ve "**Nefs-i**

Küll" hususiyetinin ayan olduğu Hz. Fâtime Validemiz, Hz. Muhammed'den ayrı değeriendirilebilir mi? Onlar birbirinden ayrılabilir mi? Üstelik Hz. Peygamberimiz açıkça, "**Fâtime benden bir parçadır.**" buyurduğu halde!

Şimdi bu durumda Hatmül Velâyet, Hz. Peygamberden ayrılabilir mi? O da O'nun bir parçası olursa gerektir.

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

SONSÖZ

B i s m i l l â h i r r a h m â n i r r a h î m

Allah'ımız bütün varlıkları Âdem'e secde ettirmiştir. İnsan'dan başka hiçbir varlık bu mertebede değerlendirilmemiştir. O halde "**İnsan**" meydana gelmiş olan bütün varlıkların en mütekâmili ve Allah'a en yakın olanıdır. Bu durumda Hz. Fâtîme Validemizi bir insan olarak düşündüğümüz zaman O'ndaki mükemmel hasletlere haset duymak değil, O'nu sevmek ve O'na benzemeyi istemek, dolayısıyla böyle bir güzellik kazanmayı düşünmek daha doğru olur kanaatindeyiz.

Her nefis taşıyan insanın bu hâli tezekkür etmesi icap eder ki, terakki edilebilsin ve güzel bir noktaya gelinebilsin.

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

YAYIMLANMIŞ ESERLER

- 1.KURBU NEVAFİL (DUA KİTABI)
- 2.HİDAYETİ İLMİYE
- 3.İSLÂMDA MANEVİ HAKİKATLER VE YOLLAR
- 4.SÜREYYA DİVANI (İlaveli İkinci Basım)
- 5.FETHÜL AHFA
- 6.ZİKİR VE NEFİS MERTEBELERİ
- 7.EHLİ BEYT
- 8.RİSALETİ GAVSİYYE
- 9.YİRMİ ÜÇ YIL
- 10.HATMÜL VELÂYET
- 11.HAKİKAT KÖŞESİ
- 12.İLÂHİ İKAZ
- 13.KELÂM-I MANEVİ SOHBETLER
- 14.ESMÂ-İ CELÎLE-İ İLÂHÎYE İSM-İ AZAM-I HUSUSİ
- 15.EL MUSAVVİR
- 16.HZ. FÂTİME
- 17.SEB'AN MİNEL MESANİ

